Maros megye legolvasottabb napilapja!

NÉPÚJSÁG

2026. október 30., péntek
LXXVIII. évfolyam
242. (22402.) sz.
Ára: 5[00] lej
(előfizetőknek 3[00] lej)

KÖZÉLETI NAPILAP

Hét évtized egy közösség szívében

Múltját, jelenét, jövőjét ünnepelte a Maros Művészegyüttes

Fotó: Nagy Tibor

Hetven áttáncolt, végigmuzsikált esztendő közösségteremtő ereje mutatkozott meg a Maros Művészegyüttes október 28-ai, szerdai ünnepi rendezvénysorozatán. Emlékidéző képkockák és egymásba fonódó gondolatok, majd a vibrálóan életteli jelen látványa és az ebből születő jövő ígérete tette élménytelivé a napot, amelynek mottója az 1956. október 1-jén megalakult Állami Székely Népi Együttes történetének lényegére világított rá: 70 év egy színpadon, egy közösség szívében.

Nagy Székely Ildikó

A kerek évfordulós program Szigeti Szenner Szilárd egykori és mai táncosokat, zenészeket megszólaltató, a kezdetekről és az azután következő évtizedekről is mesélő riportfilmjével kezdődött az együttes kövesdombi termében. A vetítés után kerekasztal-beszélgetéssel folytatódott az együttlét, amelyre számos régi együttestag is eljött. A színpadon Kányádi Orsolya Moldován-Horváth István igazgatót, Koszorús Kálmán prímást, egykori zenekarvezetőt, Füzesi Albert táncost, hajdani tánckar-, illetve művészeti vezetőt, Kásler Magda népdalénekest, néptáncost, a női

(Folytatás a 4. oldalon)

Új bejárat nyílt a szászrégeni kórház laboratóriumához
Az új bejárat az Erdő (Pădurii) utcából nyílik, és rámpával is rendelkezik a fogyatékkal élők, valamint a babakocsival érkezők számára.
2.

Magyarország az európai hatalmak között
A pápaság a magyar védekezés egyik legfontosabb támogatója maradt. A keresztény országok védelme egyházi küldetéséhez tartozott, Magyarország helyzete pedig Itália biztonságát is érintette.
5.

Hatalom, hűség és pusztulás Erdély történelmében
Vannak helyek Erdélyben, ahol a múlt már nem magasodó várfalakban, hanem csendes romokban, szétszóródott kövekben és a történelem megmaradt töredékeiben él tovább. Csicsó vára is ilyen hely.
15.

Lakossági fórum a Kárpátok sétányon
Az eredeti tervtől eltérően a híd távolabb, mintegy 30 méterre lesz a garzontömbháztól, így a jelenlegi uszoda területe felett halad el.
17.

AKTUÁLIS

Szélsőjobb a szélsőbalon

Nagy-Bodó Szilárd

Kevés példa van arra, hogy egy szélsőséges ideológiát valló politikus eljut a jobb- vagy balközépre. Arra viszont már annál több, hogy egyik végletből a másikba csapódik. Lucian Muşat, az AUR Szilágy megyéből származó parlamenti képviselője viszont éppen egy ilyen performanszot hajtott végre, méghozzá pár nap alatt. Egyik videójában még olyan üzenetet fogalmazott meg, amelyet a szélsőjobb ismert szereplői is megirigyeltek volna, majd a parlamentben kis túlzással Nicolae Ceauşescu kommunista diktátort idézte.

Történt ugyanis, hogy Lucian Muşat fogta magát, és bő másfél évvel a parajdi tragédia

(Folytatás a 3. oldalon)

naptár

OKTÓBER

30 PÉNTEK

7:00 20:22
17:11 13:08
A nappal hossza: **10** óra **11** perc

Ma **ALFONZ**, holnap **FARKAS** napja

Az év **303.** napja, hátravan **62** nap

Isten éltesse!

FARKAS: régi magyar eredetű férfinév és családnév, amelynek közvetlen jelentése maga az állat, átvitt értelemben pedig az erős, bátor tulajdonságok jelképe.

IDŐJÁRÁS

Változó

Hőmérséklet:
max.: .... **15 °C**
min.: ..... **8 °C**

VALUTAÁRFOLYAM
BNR: **2026. október 29.**

1 €	**5,3449 lej**
1 $	**4,7943 lej**
100 Ft	**1,4606 lej**
1 g arany	**620,9452 lej**

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 65-ös iroda, naponta 10–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai

Joker: 42, 21, 43, 18, 37 + 1	NOROC PLUS: 8 9 2 8 1 7
Loto 40: 26, 39, 40, 18, 1, 2	SUPER NOROC: 6 3 8 1 6 0
Loto 49: 42, 45, 34, 30, 40, 7	NOROC: 7 7 7 6 6 1 5

Baricz Lajos

Mintha hallanám

– Mindenszentekre –

A hűvös őszi szél halálról beszél,
és a hulló levél, amely földet ér,
meg a hideg eső, mely a földre hull,
a szívem tépázza lankadatlanul.

Indulok mélán a temető felé,
szüleim helyeztük nagyon rég belé,
ám lelkem mélyén gyakran visszajárnak,
hogy az életben ne egyedül járjak.

Mintha hallanám jó apám szavát,
s olykor látni vélem anyám mosolyát,
habár elmentek, bennem tovább élnek,

noha lakói már a megnyílt égnek;
nincsenek bár köztünk, összetartozunk,
hisz a Végtelenben majd találkozunk.

Fotó: Vajda György (archív)

Új bejárat nyílt a szászrégeni kórház laboratóriumához

Fotó: A Dr. Eugen Nicoară Városi Kórház Facebook-oldala

A közelmúltban új bejáratot nyitottak a szászrégeni Dr. Eugen Nicoară Városi Kórház laboratóriumához annak érdekében, hogy megkönnyítsék a közlekedést az ide érkezők számára.

A mintavételre érkező páciensek eddig csak a kórház főbejáratán keresztül juthattak el a gyűjtőpontig. Ezt a bejáratot azonban a mentőautók, a fekvőbetegek és a sürgősségi ellátásra érkezők is naponta használják, így rendkívül forgalmas. A közelmúltban az egészségügyi intézmény új bejáratot hozott létre azok számára, akik kizárólag vér- vagy mintavételre érkeznek. *Simona Toncean*, a kórház menedzsere szerint erre azért volt szükség, hogy az érintetteknek ne kelljen végigmenniük ezen a rendkívül forgalmas szakaszon.

Az új bejárat az Erdő (Pădurii) utcából nyílik, és rámpával is rendelkezik a fogyatékkal élők, valamint a babakocsival érkezők számára. A laboratóriumban a mintavétel hétköznapokon 7.15 és 11 óra között zajlik. Az eredmények szintén hétköznapokon vehetők át 12 és 17 óra között. *(sz. v.)*

MEGYEI HÍREK

Virágvásár a főtéren

Mától, október 30. és november 8. között szervezik a hagyományos őszi virágvásárt Marosvásárhelyen, a Rózsák terén. A Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal Közterület-kezelő Igazgatósága által szervezett vásáron ezúttal is helyi és Maros megyei termelők kínálnak évszaknak megfelelő virágokat és virágkötészeti összeállításokat.

Visszaállították a régi közlekedési rendet

Marosvásárhelyen az Al. Papiu Ilarian utca és az 1918. December 1. út kereszteződésében újra változtattak a közlekedési szabályon. Az utcán lefelé haladó autósok immár nem kanyarodhatnak balra, a Tudor negyedi Fortuna üzletkomplexum irányába, hanem kötelezően jobbra, a városközpont felé kell haladniuk, akárcsak egykoron. A változtatás bevezetéséhez újabb útburkolati jeleket festenek fel, és kihelyezik a módosított forgalmi rendnek megfelelő közlekedési táblákat is – tájékoztatja a járművezetőket a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal.

Munkálatok a volt Kossuth utcában

Október 28-tól a Călăraşilor/volt Kossuth utca és az Aurel Filimon utca kereszteződésénél cserélik az ivóvízvezetéket. A munkálatok a Forradalom utca és a Dr. Knöpfler Vilmos utca közötti szakaszon zajlanak, ahol ásásra és munkagépek jelenlétére kell számítani. A járművezetőket arra kérik, hogy közlekedjenek óvatosan az érintett útszakaszon, és figyeljenek az ideiglenes jelzésekre.

Változások a parkolásban is

A Continental szálloda előtt 7 parkolóhelyet ideiglenesen lezárnak az említett munkaterület kialakítása miatt. A volt Kossuth utcában, a Forradalom utca és a Dr. Knöpfler Vilmos utca közötti szakaszon a munkálatok ideje alatt nem lehet majd a fizetős parkolóhelyeken parkolni. A munkálatok várhatóan kb. 3 hónapig tartanak – tájékoztatott a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal.

Reformáció emléknapi istentisztelet

Október 31-én, szombaton 18 órától a reformáció emléknapja alkalmából ünnepi istentiszteletet tartanak a marosvásárhelyi Vártemplomban. Igét hirdet nt. Jakab István, az Erdélyi Református Egyházkerület missziói előadója, udvarfalvi lelkipásztor. Ünnepi szolgálattevők: a kövesdombi református gyülekezet zenekara és a kövesdombi Hallelujah kórus.

Hírszerkesztő: Szer Pálosy Piroska

RENDEZVÉNYEK

Halloween a segesvári várban

Október 30. és november 1. között péntektől vasárnapig, naponta 12 és 23 óra között Segesvár ad otthont a Halloween a várban fesztivál második kiadásának, mely három napon át interaktív programokkal, látványosságokkal és szórakozási lehetőségekkel várja a látogatókat. A háromnapos rendezvény új megközelítésből mutatja be a segesvári várat: a történelmi környezetet kortárs látványelemekkel, multimédiás installációkkal, zenével, gasztronómiával és interaktív programokkal kapcsolja össze. A fesztivál minden korosztály számára kínál programokat, és várják a látogatókat, hogy a megszokottól eltérő módon fedezzék fel a világörökségi helyszínt. A legkisebbeket a Kids Land és a Varázslatos játékok karavánja várja játékokkal, foglalkozásokkal és különböző kihívásokkal. A program része egy kincsvadászat is, amely során a gyerekek és családok a vár több pontján elrejtett nyomokat kereshetik meg. Szombaton és vasárnap 17 órától a Boszorkányper című interaktív jelenetet is bemutatják. A részletes program a rendezvény Halloween în Cetate Facebook-oldalán érhető el, a belépés ingyenes.

Halloween a Csányi Kastélyban

Október 31-én, szombaton 13 órától a Csányi Kastélyban – Jedd, Patak utca 45. – egész napos szórakozásra hívják a családokat. 13–16 óra között ügyességi játékok gyerekeknek, vidám programok és közös játék lesz, valamint helyi termelők és kézművesek vására, tökfaragás kicsiknek és nagyoknak, majd az elkészült töklámpások közös kivilágítása. Meglepetés a gyerekeknek: 19 órától pillecukorsütés a tűz mellett. A jelmez idén is ajánlott, hiszen a halloween jelmezben az igazi. Aki a tökfaragásban részt venne, vigyen saját kellékeket: tököt és faragásra alkalmas kést. A belépő személyenként egy tányér sütemény vagy szendvics. Vizet, üdítőt, teát és forralt bort a helyszínen lehet vásárolni. Tel.: 0770-275-354, Csányi Edina.

Világhírű művészek Marosvásárhelyen

November 3-án, kedden 19.30 órától Kelemen Barnabás hegedűművész és a bécsi Tonkünstler zenekar különleges koncerttel érkezik Marosvásárhelyre a Kultúrpalotába. A felejthetetlen szimfonikus zenei élményt Kodály, Bartók, Schubert művei biztosítják. Jegyfoglalás a https://eventbook.ro honlapon.

Szülőföldem, Erdély

Farkas József Szülőföldem, Erdély című, harmadik verseskötetének bemutatójára várják az érdeklődőket november 4-én, szerdán 17 órakor a marosvásárhelyi Bernády Házba.

NÉPÚJSÁG
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ: Karácsonyi Zsigmond
FŐSZERKESZTŐ-HELYETTES: Benedek István
LAPSZERKESZTŐ: Vajda György

MUNKATÁRSAK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Gligor Róbert László, Kaáli Nagy Botond, Mezey Sarolta, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Sófalvi Szidónia, Szeredai Vivien, Szer Pálosy Piroska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Mátyus Beáta. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília. • Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujsag.ro
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujsag.ro **E-mail:** nepujsag@e-nepujsag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.
6423578000083
ISSN 1220–3475 (print); ISSN 1584–3238 (online)

5 százalékkal drágultak a lakások 2026-ban

Egy romániai lakás átlagára 114.900 euró, csaknem 5 százalékkal több, mint egy évvel korábban, míg egy családi ház megvásárlásához átlagosan 170.000 euróra van szükség – derül ki egy ingatlanpiaci portál csütörtökön közzétett elemzéséből.

Az adatok szerint továbbra is Kolozsváron, Bukarestben és Brassóban a legdrágábbak a lakások, a legnagyobb áremelkedést azonban Resicabányán és Zilahon jegyezték az elmúlt egy évben. Országos szinten hét városban éri el vagy haladja meg a 2000 eurót az eladásra kínált lakások hasznos alapterületre számított átlagos négyzetméterára. A legdrágább város továbbra is Kolozsvár, ahol a négyzetméterár meghaladja a 3300 eurót. Ez 5 százalékos drágulást jelent tavalyhoz képest. A rangsorban Bukarest következik 2312 eurós, majd Brassó 2309 eurós négyzetméterárral. Craiován átlagosan 2142, Nagyszebenben 2034, Konstancán 2020, Iaşi-ban 2000, Marosvásárhelyen 1994, Temesváron 1984, Nagyváradon 1885 eurót kérnek négyzetméterenként.

A legolcsóbb megyeszékhely továbbra is Resicabánya, ahol a lakások átlagos négyzetméterára még nem érte el az 1000 eurót. Ugyanakkor itt drágultak a legnagyobb mértékben az ingatlanok az elmúlt évben, 15,4 százalékkal. Hasonló, 15,3 százalékos áremelkedést mértek Zilahon, ahol jelenleg átlagosan 1303 eurót kérnek négyzetméterenként.

Az elemzés szerint csupán két megyeszékhelyen, Călăraşi-on és Brăilán lettek olcsóbbak a lakások. Az irányár mindkét városban mintegy 3 százalékkal csökkent, négyzetméterenként 1160, illetve 1055 euróra. Az elemzésből az is kiderül, hogy egy családi ház átlagos vételára Romániában 170.000 euró, az eladásra kínált ingatlanok hasznos alapterülete pedig átlagosan 116 négyzetméter.

Ebben a kategóriában is Kolozsvár a legdrágább, ahol átlagosan 3375 eurót kérnek négyzetméterenként, 7 százalékkal többet, mint egy évvel korábban. Brassóban 11 százalékkal 2414 euróra, Nagyszebenben 9 százalékkal 2095 euróra, Craiován pedig mintegy 8 százalékkal 1721 euróra nőtt a családi házak és villák átlagos négyzetméterára. Bukarestben jelenleg 2342 euró az átlagos irányár ebben az ingatlankategóriában. (*Agerpres*)

Masszív dróntámadások az orosz–ukrán fronton

Szerda este fél kilenc és csütörtök reggel hét óra között 613 ukrán drón repült a moszkvai régió felé, ezek nagy részét az orosz légvédelem már nagyobb távolságra semlegesítette, 231-et pedig a főváros közelében lőtt le – közölte Szergej Szobjanyin, Moszkva polgármestere a Max csatornáján. Válaszként éjszaka több mint száz drónnal támadta Ukrajnát az orosz hadsereg. A 112 orosz drón közül 97-et megsemmisített a légvédelem, azonban több támadóeszköz még az Ukrajna által ellenőrzött légtérben tartózkodik – jelentette a légierő parancsnoksága.

Az orosz csapatok közel 20 alkalommal támadták drónokkal Dnyipropetrovszk megyét, egy férfi megsebesült a Dnyipro városában található egyik iparvállalatot ért csapásban – tudatta Olekszandr Hanzsa katonai kormányzó a Telegramon. Herszon megyében nem regisztráltak polgári és kritikus infrastruktúra-létesítmények ellen végrehajtott támadásokat – számolt be Olekszandr Prokudin katonai kormányzó a Telegram csatornáján. A civil lakosság körében nincsenek áldozatok – tette hozzá.

Moszkva felé tartó ukrán drónok százainak megsemmisítéséről számolt be az orosz főváros polgármestere. Az orosz védelmi minisztérium által kiadott tájékoztatás értelmében este nyolctól reggel nyolcig az orosz légvédelem 1214 ukrán repülőgép típusú, pilóta nélküli repülőszerkezetet fogott el és semmisített meg 19 régió felett. A tárca közölte, hogy szerda éjjel orosz dróncsapás ért egy Odesszába tartó hajót, amely az ukrán fegyveres erők ellátását szolgáló katonai és kettős rendeltetésű rakományt szállított. Jana Lantratova orosz emberi jogi biztos csütörtökön kijelentette, hogy a Herszon megyei, orosz ellenőrzés alatt álló Oleski környékén keddre virradóra életbe lépett tűzszünethez mindkét fél tartja magát. (*MTI-hírösszefoglaló*)

Egész éjjel mentettek a vasúti baleset helyszínén

Szerdán egész éjjel zajlott a mentés a legkevesebb 68 halálos áldozatot követelő spanyolországi vasúti szerencsétlenség helyszínén a Madrid–Sevilla vonalon, Urda település közelében – közölték a hatóságok csütörtökön. A csendőrség hőkamerákkal kutatott bennrekedt túlélők után a vagonok roncsai között. Mint ismeretes, szerdán reggel, a spanyol állami vasúttársaság (Renfe) Madrid és Sevilla között közlekedő nagysebességű vonata belerohant az Iryo társaság nagysebességű járatába, amely a vágányon vesztegelt. A két szerelvényen több mint 500-an utaztak.

Teresa Albacete szóvivő elmondta: két darut és más nehézgépeket szállítottak a helyszínre, és elkezdték eltávolítani a fémtörmeléket, leszakadt darabokat, hogy biztonságos legyen a hozzáférés a mentőcsapatok számára. A nap folyamán kutyás egységekkel vizsgálják át a helyszínt, hogy megtalálják az összes áldozatot. A csendőrség biztosította a szerencsétlenség helyszínét, miután a balesetet vizsgáló bíró elrendelte a környék lezárását, hogy illetéktelenek ne juthassanak a roncsok közelébe. A nyomozók már vizsgálják az irányítóközpont és az összeütközött vonatok mozdonyvezetői közötti kommunikációt. A hangfelvételek egy része kiszivárgott a sajtóhoz, ezek szerint a Renfe járatát nem figyelmeztették az útvonalán álló másik vonatra. A hatóság már kihallgatta az irányítóközpont munkatársait. Az összesített adatok szerint a balesetben több mint 180-an sérültek meg, mintegy hatvan embert ápolnak kórházban, többek állapota kritikus. Egy román állampolgár is megsérült a balesetben, jelenleg kórházban ápolják.

A Madrid és Sevilla közötti gyorsvasúti vonalon szünetel a forgalom, az utasoknak péntektől biztosít alternatív közlekedési lehetőséget a Renfe társaság, amely december 13-ig felfüggesztette a jegyértékesítést ezen a vonalon.

A Spanyol Települések és Tartományok Szövetsége (FEMP) felhívására az ország számos városában, például Madridban, Barcelonában, Toledóban, Urdában, Sevillában is egyperces néma főhajtással tisztelegtek szerda este az áldozatok emléke előtt. A spanyol kormány csütörtöktől háromnapos nemzeti gyászt hirdetett. (*MTI*)

ORSZÁG – VILÁG

Újabb kereskedelmi hajót ért dróntámadás

Dróntámadás érte szerdán a Haifából induló és Konstanca kikötője felé tartó izraeli Contship Jet nevű konténerszállító hajót a Fekete-tengeren, a bolgár partok közelében – közölték a szófiai hatóságok. Dimitar Sztojanov bolgár védelmi miniszter tájékoztatása szerint a hajót három drón találta el, mintegy 21 tengeri mérföldre Sabla partjaitól. A bolgár hatóságok hajót küldtek a helyszínre, a legénységet pedig mentőcsónakokkal evakuálták. A támadás szemtanúi szerint a hajón tűz ütött ki, és erősen jobbra dőlt. Ebben a hónapban ez már az ötödik kereskedelmi hajó, amelyet dróntámadás ért a bolgár partok közelében. Az incidens éppen akkor történt, amikor Bulgária, Románia és Törökország védelmi miniszterei Szófiában tárgyaltak a fekete-tengeri polgári hajózás védelméről. (*Agerpres*)

Lelőtte, mert vadállatnak nézte

Vadászfegyverrel halálosan meglőttek egy 45 éves nőt szerda este a Máramaros megyei Havasmezőn (Poienile de Sub Munte). A feltételezett elkövető állítása szerint vadállatnak nézte az áldozatot. Szerda este 9 óra körül érkezett bejelentés arról, hogy Havasmezőn meglőttek egy nőt. A helyszínre érkező rendőrök egy 45 éves nőt találtak, akinek lőtt sérülés volt a nyakán. Az áldozat életét vesztette. Az első vizsgálatok nyomán azonosítottak egy 35 éves férfit, akit azzal gyanúsítanak, hogy vadászfegyverrel rálőtt az áldozatra, mert vadállatnak nézte. A férfit őrizetbe vették, a hatóságok vizsgálják a tragédia pontos körülményeit – közölte csütörtökön a Máramaros megyei rendőrség. (*Agerpres*)

Meghosszabbították a veszélyhelyzetet Cernavodăn

Újabb 30 nappal meghosszabbították a cernavodăi atomerőmű működésével kapcsolatos veszélyhelyzetet – közölte szerda este az energiaügyi minisztérium. Az országos vészhelyzeti bizottság (CNSU) erről szóló határozata megjelent a Hivatalos Közlönyben. A döntést az indokolja, hogy a Duna vízállása az országba való belépésénél továbbra is alacsony, és a cernavodăi atomerőmű két blokkját novemberben sem lehet újraindítani. Ugyanakkor továbbra is fennáll az áramellátási válság veszélye, mivel a villamosenergia-rendszer nem rendelkezik elegendő tartalékkapacitással a csúcsidőszakokban jelentkező fogyasztás fedezésére. A határozat értelmében a készültség idején folytatják a hidrológiai aszály következményeinek enyhítésére korábban elrendelt sürgősségi munkálatokat. Ezek célja, hogy biztosítsák az atomerőmű működéséhez szükséges vízhozamot és vízszintet. A Transelectricának minden szükséges intézkedést meg kell tennie az országos villamosenergia-rendszer zavartalan működéséért, beleértve valamennyi rendelkezésre álló termelőkapacitás kihasználását, a szükséges villamosenergia-import biztosítását és a fogyasztás csökkentését – áll még a határozatban. (*Agerpres*)

Szélsőjobb a szélsőbalon

(Folytatás az 1. oldalról)

után elment az egykori sóbánya bejáratához, ahol első dolga volt kifeszíteni egy román zászlót, és elmondani, hogy „Ez itt Románia!” Abba viszont már nem gondolt bele, hogy üzenetét igencsak könnyű úgy értelmezni, hogy igen, ez itt az ország, ahol a hatóságok nem tudtak megmozdulni, másfél év után sem tudtak egy elvezető rendszert tető alá hozni. Illetve ahol az állami vállalatok vezetői arra sem képesek, hogy az információt eljuttassák a helyi lakosokhoz. Lehet, Lucian Muşat nem tudja, de mind a vízügyet, mind a sótársaságot román nemzetiségű személy vezeti, ezzel pedig önmagában semmi gond nem lenne, azzal viszont igen, hogy 2025 májusa óta lényegében semmilyen érdemi eredményt, de még kommunikációt sem tudnak felmutatni.

Ezután a politikus elment Székelyudvarhelyre, ahol sikerült megcsillogtatnia történelemtudását. Azt nehezményezte, hogy az oszlopokon magyar zászlók vannak, és Romániában nem látja a trikolórt. Azt már nem sikerült észrevennie vagy feldolgoznia, hogy a zászlók közepe lyukas, merthogy az 1956-os forradalom 70. évfordulója volt. Vagyis nagy valószínűséggel észrevette, de ha ezt is hozzátette volna, az már csak amolyan B kategóriás hergelésre lett volna jó. Ahogyan arról sem tett említést, hogy az Európai Unió zászlaját sem lehet látni, mondjuk ezzel a mondatával aligha nyerte volna el a keleti nagy medve tetszését. De azt már észrevette a politikus, hogy Székelyudvarhelyen, ahol a magyarság aránya 87%, alig beszélnek románul. Ha tízből szűk kilenc ember magyar, akkor talán nem olyan meglepő, hogy ezek az emberek az anyanyelvükön fognak beszélni, ebből kifolyólag kevés román szót lehet hallani. De itt is sikerült megtalálni a gyűlöletkeltésre kiváló mondatot, Muşat ugyanis azt állította, hogyha valaki románul beszél, és meg meri kérdezni, hogy mások miért nem románul beszélnek, akkor akár meg is ölhetik. Székelyudvarhelyen néhány éve amúgy volt arra példa, hogy a Kauflandnál egy provokátor azt állította, hogy nem szolgálták ki, mert románul beszélt, aztán később kiderült, hogy nem éppen így történtek a dolgok.

Mindezeket Muşat arra fűzte fel, hogy az RMDSZ-nek nincs helye a parlamentben. De hát a demokrácia már csak ilyen fránya dolog, ha megvan az 5%, akkor egy párt bejut, illetve abban az esetben is, hogy ha legalább négy megyében megszerzi a leadott szavazatok legalább 20%-át, ez utóbbi az alternatív küszöb, amit az AUR el szeretne törölni. Tény, hogy az alternatív küszöb egy erőteljesen az RMDSZ-re szabott képlet, ezért hatványozottan zavarhatja a szélsőjobbos politikusok szemét. Az RMDSZ és az AUR közötti ellentét nem új keletű, és egyáltalán nem meglepő, sőt! Az AUR a magyarellenességből született, a párthoz tartozó politikusok rendszerint támadják a magyar közösséget, az RMDSZ pedig – ezúttal teljesen logikus módon – a kormányalakításnál vörösvonalat húzott, kijelentve, hogy az AUR-ral és más szélsőjobboldali pártokkal nem lép koalícióra. Bár mondjuk arra volt példa, hogy közösen szavaztak a háznagyokról. A politikai vita tehát teljesen érthető a két párt között, ennek a formája nem mindegy. Az AUR ugyanis nem érvel, hanem uszít és gyűlöletet gerjeszt, ez minden, csak nem a kulturált vita része.

Miután Muşat a parlamentben is elmondta, hogy az RMDSZ-t ki kell „iktatni”, megosztotta gondolatait a zömében magyarok lakta megyékről is, az ötletét pedig alighanem Nicolae Ceauşescu is állva tapsolta volna meg. Az AUR Szilágy megyei – tehát olyan területről származik, ahol azért élnek magyarok – képviselője azzal a gondolattal állt elő, hogy a többségében románok lakta megyékhez kellene csatolni azokat a megyéket, ahol nagyobb számú magyar közösség él, illetve románokat kellene betelepíteni a magyarlakta vidékekre. Ezt a néhai kommunista diktátor biztosan megsüvegelte volna, merthogy ezt ő el is kezdte, csak éppen nem tudta véghezvinni. De mennyire megnyugtató az, hogy Muşat azt állította, hogy „semmi baja nincs a magyar közösséggel”. Gondolom, ezt mindenki fenntartások nélkül el is hiszi neki…

A kommunista diktatúra legsötétebb időszakainak egyikét idézte ezt a beszéd. Mindezt egy olyan periódusban, amikor fajsúlyosan terítéken van a közigazgatási reform, sőt a PSD a parlament megkerülésével vinné át a módosítást. Közben pedig azt sem lehet elfelejteni, hogy a PSD az AUR-ral közösen buktatta meg az Ilie Bolojan vezette kormányt, és a két párt egymás között osztotta el a köztéve és a közrádió ideiglenes vezetői megbízatását.

Múltját, jelenét, jövőjét ünnepelte a Maros Művészegyüttes

(Folytatás az 1. oldalról)

tánckar jelenlegi vezetőjét, valamint Könczei Árpád és Varga János Magyarországról érkezett koreográfusokat kérdezte a Maros Művészegyütteshez kötődő megéléseikről, mindenekelőtt arról, hogy mikor és hogyan kapcsolódott össze az életük a társulatéval.

Akik lelket öntöttek az emberekbe

Könczei Árpád elmondta, hogy kötődése a gyerekkorra vezethető vissza, az édesapja ugyanis a régi székely népi együttes számos táncosát ismerte, és az előadásaikra őt is elvitte, mi több, Szélyes Sándor néhai táncos és mókamester szerint egyszer az ölében is ült a buszon. Szakmai téren egy hosszú szünet után, a nyolcvanas évek elején talált egymásra az együttessel, amikor Pávai István akkori művészeti vezető meghívta a feleségével együtt egy kurzusra, majd ezt követően két-három koreográfia színpadra állítására kapott felkérést, még a rendszerváltás előtt. Egy újabb kihagyás után Füzesi Albert hívta rendezni az együtteshez, ekkor született meg a *Sodrásban* című előadás, amelyet a későbbiekben a *Most múlik*, majd a *Sárga rózsa* követett.

Koszorús Kálmán prímás 1965-ben került – a folklórelemeket balett-technikával és színházi dramaturgiával ötvöző orosz Mojszejev-mintára alakult – együtteshez, az autentikus népzenéhez Pávai kezdeményezésére a nyolcvanas évek elején került közel. A prímás felidézte az akkori közönségsikereket, amire az együttes teljesítménye mellett az is rásegített, hogy akkoriban az embereknek nemigen volt más szórakozási lehetőségük, így alig várták és boldogan ünnepelték a táncosokat, zenészeket, akik előadásaikkal lelket öntöttek beléjük.

– Tudtuk, ha Ótelekre megyünk, akkor pulykát fogunk enni, Majláthfalván bográcsgulyás vár az udvaron, Bélzerénden borjút vágnak – tette hozzá az egykori zenekarvezető.

Kásler Magda 2001-ben vált a Maros Művészegyüttes tagjává, és egyből bele is csöppent a Könczei rendezte kalotaszegi műsorba. Akkoriban hetente háromszor volt előadása a társulatnak – szerdán, pénteken és vasárnap –, és rengeteget jártak vidékre vendégszerepelni.

– Kellett kapaszkodni, nagyon sokat gyakoroltunk, tanultunk, hiszen lépést kellett tartani a „nagyokkal“– idézte fel a kezdeteket a tánckarvezető.

– Táncosként kezdtem a Maros Művészegyüttesnél 1990-ben, aztán 1994 végétől jó néhány évre tánckarvezető lettem – mondta el *Füzesi Albert*, aki már egészen apró korától szeretett táncolni, azt pedig, hogy a Maros Művészegyüttes táncosa lesz, akkor határozta el, amikor kisgyermekként látta a társulat egy avasi táncát.

Varga János „Boxos” koreográfus 1998-tól kezdődően egy negyedszázadon át vett részt az együttes munkájában. Ő állította színpadra a *Sodrásban* egyik felét, a továbbiakban pedig húsz egész estés műsort rendezett a Maros Művészegyüttesnek, ebből négyet a Zalai Táncegyüttessel közösen, amelynek a vezetője volt.

Moldován-Horváth István szintén 1998-tól lett az együttes zenekarának tagja, azt azonban, hogy egyszer intézményvezetői tisztséget tölt itt be, nemhogy tíz évvel, de még két évvel és három hónappal ezelőtt sem gondolta volna – árulta el viccesen az igazgató, majd azt is hozzátette, hogy az ideiglenes kinevezés lejártakor azért versenyvizsgázott mégis a vezetői posztra, mert úgy érezte, a megkezdett munkát nem lehet félbehagyni.

Sztorik és iránytűk

A beszélgetés moderátora a második körben egy meghatározó jelentőségű történet felidézésére kérte beszélgetőtársait. Ekkor kezdett igazán színesedni az eszmecsere. Varga János és Füzesi Albert vicces sztorikat elevenített fel egy szabadtéri előadás esőtől elmosott próbájáról és egy állakodalomról, Kásler Magda *A víz szalad, a kő marad* című, Boxos rendezte műsorra emlékezett, amely a maga intenzitásában számára vízválasztó volt. Könczei Árpád az együttesek közti versengést karikírozó *Most múlik* előadásról beszélt, míg Koszorús Kálmán a szakmai tapasztalatoktól elkanyarodva turnés élményekkel, egyebek mellett egy kínai állófogadás kígyófogásáról szóló történettel fűszerezte a múltidézést.

A kerekasztal-záró kérdés a jövőre irányult: mit kell mindenképpen megőrizni az együttes életéből, és min lenne jó változtatni? Füzesi Albert a felvetés első felére reflektálva a jó hangulatot emelte ki, ami a kezdetektől az együttes sajátja, és amit úgy kell összhangban tartani a kemény munkával, fejlődéssel, hogy a koreográfus, illetve intézményvezető mindig szem előtt tartsa: a táncosok is emberek. Varga János ezzel szemben arra hívta fel a figyelmet, hogy véleménye szerint az együttes előadásai nincsenek kellőképpen kifuttatva. Ennek ellenpéldája a Boxos rendezte *Édes kicsi Jézusunk*, amit több mint százszor játszott a társulat; a koreográfus úgy vélte, a többi műsornak is ilyen hosszú élete kellene hogy legyen. Emellett Varga János a hetven esztendő szellemi tőkéjét megőrző dokumentumtár létrehozására, valamint egy főleg gyermekeknek szóló bérletrendszer kidolgozására tért ki.

A moderátor kérésére az eszmecsere egy-egy mondatban megfogalmazott jókívánsággal zárult, ezt követően néhányan a nézőtéren ülők közül – *Derzsy Éva* egykori kórustag, *Orzán Erzsébet* híres táncos és *Szász Károly* nyugalmazott zenész – osztották meg gondolataikat, észrevételeiket a jelenlevőkkel.

A fundamentum, amire lehetett építeni

Az ünnep este a gálaműsorral folytatódott. *A víz, ami elválaszt és összeköt* című – Maros menti táncokból felépülő, izgalmas színházi elemekkel színesített – előadás bemutatója előtt köszöntőbeszédek hangzottak el. *Kányádi Orsolya* felkonferálása után *Moldován-Horváth István* szólt elsőként a kövesdombi termet csaknem színültig megtöltő ünneplő közösséghez.

– A hetven évvel ezelőtt Marosvásárhelyen útjára indult Állami Székely Népi Együttes alapító tagjai egy nemes és tiszta célt tűztek ki maguk elé: összegyűjteni, megőrizni és a legmagasabb művészi színvonalon színpadra emelni az erdélyi magyar, székely és a többi itt élő nemzetiség népi kultúrájának kincseit. A számos jelentkezőből kiválasztott első nemzedék olyan fundamentumot rakott le, amelyre hét évtizeden át biztonságban építkezhettünk. Ma (…) büszkén mondhatjuk ki, hogy hűek maradtunk az örökséghez, az alapítók álmához és céljaihoz. Arcok változtak, generációk adták egymásnak a stafétabotot, jelmezek koptak és újultak meg, de a lényeg, a küldetés nem változott – hangsúlyozta az intézményvezető, majd a közelmúltban átvett rangos kitüntetésről, a Magyar Művészetért díjról tett említést, ami az együttes elhivatottságát igazolja.

– Az együttes története nem csak bemutatók, turnék, sikeres előadások krónikája; az igazi történetünket azok írták, írják, akik részesei voltak ennek a hetvenéves időszaknak: sok száz táncos, zenész, szakember, koreográfus, technikai munkatárs és a kedves közönség, amely generációkon át ugyanazzal a szeretettel támogatott minket – tette hozzá a Maros Művészegyüttes igazgatója.

Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusa nevében *Gáll Hajnalka* konzul köszöntötte az ünnepeltet.

– A Maros Művészegyüttes az elmúlt hét évtizedben messze túlmutatott egy klasszikus művészeti együttes keretein. (…) Önök nem egyszerűen előadják a nép művészetét, hanem lélegeztetik, éltetik, és átadják, megőrizve identitásuk legtisztább forrásait, és büszkén képviselve kultúránkat határon innen és túl – hallhattuk a konzul asszonytól.

„Amíg van, aki eltáncolja…”

A Maros Művészegyüttest fenntartó Maros Megyei Tanács részéről *Péter Ferenc* tanácselnök így foglalta össze az együttes küldetésének jelentőségét:

– Hetven esztendővel ezelőtt az Állami Székely Népi Együttes alapítói olyan útra léptek, amelynek értékét nemzedékek munkája és a közönség ragaszkodása igazolta. Azóta változtak a korok, az intézmény keretei és alkotóközösségei. A vállalt feladat azonban ma is összeköti az elődöket az utódokkal: megőrizni és továbbadni azt a tudást, amellyel elődeink örömüket és bánatukat dallamok ívébe, lépések lüktetésébe, fordulatok lendületébe és csapások feszes ritmusába sűrítették. (…) Amíg van, aki eltáncolja apáink táncát, és van, aki megtanítsa rá gyermekeinket, addig ennek a közösségnek nemcsak múltja, hanem jövője is van.

A köszöntők sorát *Soós Zoltán*, Marosvásárhely polgármestere zárta.

– A Maros Művészegyüttes egyik legnagyobb értéke számomra az, hogy a két tagozat (sz. m.: magyar és román) munkája megmutat valami nagyon egyszerű, de nagyon fontos igazságot: saját hagyományaink megőrzése és a másik kultúrájának tisztelete nem gyengíti, hanem erősíti egymást. (…) A hagyomány addig él, amíg van, aki továbbadja, és amíg valaki úgy érzi, hogy ez az ő története is – hangsúlyozta a polgármester.

Ezt követően szétnyílt a függöny, és elkezdődött az előadás, amelyben a víz különböző élethelyzetek, ünnepek és hétköznapok metaforájaként jelent meg számtalan formában. Magyar, román, szász és cigány táncok a Maros mentéről, különleges színpadi kellékek – egyebek mellett bicikli és gólyaláb –, háttéranimáció, humor és mélyen megérintő líraiság váltakozása tette sokrétűvé, többszöri megnézésre is új élményt kínálóvá a *Kocsis Enikő* és *Fitos Dezső* koreográfuspáros rendezte produkciót, amelynek bizonyos jeleneteiben saját viseletükben más táncát – például székely ruhában a szászokét – járva meséltek a táncosok az egymás mellett élő közösségek közti természetes kapcsolódásokról. Az *Ó, én édes jó Istenem…* kezdetű régi székely himnusszal záruló előadás után Kányádi Orsolya közös nyárádmenti táncra hívta fel a színpadra az egykori együttestagokat. Múlt és jelen valódi találkozásának lehetett szemtanúja a gálaest közönsége, a régi táncosokat ugyanis az újak forgatták, majd egy fergeteges körtánc kerekedett.

Az együttlét utolsó előtti mozzanatában *Szalay Tamás*, a Magyar Táncművészek Szövetségének ügyvezető titkára gratulált a frissen bemutatott, ötletgazdag, virtuóz, dinamikus előadáshoz, majd ezekkel a szavakkal adta át a szövetség díszoklevelét a Maros Művészegyüttes igazgatójának: „a múlt dicsőséges, de a jövő reményekkel teli”. Az ünnep utolsó perceiben az egykori társulattagok érdemoklevelet és – az örök fiatalság szimbólumaként is értelmezhető – rózsaszín rózsaszálat vehettek át a mai táncosoktól.

Fotók: Nagy Tibor

SZERKESZTI: BENEDEK ISTVÁN

Mohács 500 – Egy csata előzményei és hosszú árnyéka (5.)

Magyarország az európai hatalmak között

Benedek István

Miért nem érkezett elegendő külföldi segítség Magyarországra a mohácsi csata előtt? A keresztény uralkodók közösségének eszméje mögött nem állt közös kincstár vagy egységes hadvezetés. A magyar király olyan udvaroktól várt támogatást, amelyek saját háborúikat vívták, egymással versengtek, és különbözőképpen érzékelték az oszmán veszélyt. Sorozatunk előző részében II. Lajos mozgásterét vizsgáltuk. Most azt követjük végig, mire lehetett számítani a határokon túlról, és milyen feltételek kapcsolódtak a segítséghez.

A Habsburg családon belül sem volt közös kassza

Mária királyné V. Károly császár és Ferdinánd osztrák főherceg testvére volt, Ferdinánd pedig Lajos nővérét, Annát vette feleségül. A rokonság megkönnyítette a kapcsolattartást, de nem egyesítette az uralkodók jövedelmeit és kötelezettségeit.

Ferdinánd számára a horvát végek védelme saját osztrák tartományainak biztonságát is szolgálta. Katonákat fizetett, hadianyagot biztosított, és a határ menti urakkal is megállapodásokat kötött. E. Kovács Péter kutatásából ismerjük például Zrínyi Miklós 1524-es ügyletét: a főherceg két évre átvett tőle két várat, a hozzájuk tartozó jogokkal. Itt a támogatás ára közvetlenül megfogható: a védelmi teher átvállalásához a várak feletti rendelkezés átengedése társult.

A császár figyelme ugyanakkor a francia háborúra és szétszórt birtokainak ügyeire is kiterjedt. A feladatok megosztását egy látszólag kisebb ügy jól érzékelteti. Lakatos Bálint 2024-es forráskiadásának bevezetője bemutatja, hogy Károly a magyar–cseh udvarhoz küldött Johann Schneitpeck követ költségeit sem kívánta vállalni. A finanszírozást Ferdinándra hagyta, sőt felvetette: ha öccse nem tud fizetni, gondolja meg, szükség van-e a követségre.

A birodalmi döntéstől a katonák megérkezéséig

A Német-római Birodalom erőforrásai fölött a császár nem rendelkezett korlátlanul. A fejedelmek, városok és más birodalmi rendek hozzájárulását tárgyalásokon kellett megszerezni. A megajánlott segítség összegéből ezért még nem lehetett megmondani, mikor és mekkora sereg jelenhet meg a magyar határon.

Az 1522-es tárgyalásokon háromezer birodalmi gyalogos küldését ugyanekkora cseh erő kiállításához és tüzérség biztosításához kötötték. A további egyeztetéseken a zsoldelőleg, a lőszer és az ágyúk költségeinek fedezetét is kérték. A támogatók működő haditervhez kívántak hozzájárulni. Budán viszont éppen a biztosítékok megadásához szükséges eszközök hiányoztak.

A katona szolgálati idejének egy részét az utazás emészthette fel; élelmezni kellett útközben is, és rendezni kellett, kinek engedelmeskedik. A segítség új kiadást is jelentett a fogadó félnek. Katonai értékét az határozta meg, hogy mikor és hol vált bevethetővé.

A pápa pénze és a felhasználás ellenőrzése

A pápaság a magyar védekezés egyik legfontosabb támogatója maradt. A keresztény országok védelme egyházi küldetéséhez tartozott, Magyarország helyzete pedig Itália biztonságát is érintette.

Nemes Gábor kutatásai azt is megmutatják, milyen nehéz volt ezt a támogatást előteremteni. VI. Adorján pápa 1523-ban adókból, értékek és hivatalok értékesítéséből gyűjtött pénzt; a Magyarországra küldött segély egy részét római bankházaktól vették kölcsön.

Az 1523-ban érkező Tommaso de Vio bíboros a segélyt a Fuggerek budai képviseleténél helyezte letétbe, és ragaszkodott eredeti rendeltetéséhez. A magyar udvar általános kiadásaira nem kívánta átengedni. A pénz tehát már az országban volt, de a király nem rendelkezhetett vele szabadon. A támogatónak ez ellenőrzést biztosított; a magyar fél számára korlátozta, hogy a pillanatnyi szükségletek között átcsoportosítson.

1526-ban ismét jelentős pápai pénz érkezett. Antonio Burgio nuncius szerepe a felhasználásban is kézzelfogható volt: Tomori embereinek ellátását és zsoldját, valamint fegyverek beszerzését segítette. A támogatás katonai erőt teremtett, de a következő hónap zsoldját ismét elő kellett teremteni.

A pápai segítség lehetőségeit közben az itáliai háború is behatárolta. VII. Kelemen a Magyarországot támogató egyházfőként és saját államát védő uralkodóként ugyanazokra a véges pénzügyi forrásokra támaszkodott. Az itáliai hadakozás folytatása ezért a segélyezés bővítését és a közös keresztény hadjárat megszervezését is nehezítette.

Itália háborúja Magyarországon is számított

VII. Kelemen pápa számára az itáliai háború saját államának mozgásteréről is szólt. I. Ferenc francia király 1525-ben Paviánál vereséget szenvedett V. Károly hadaitól és fogságba került. A győzelem olyan túlsúlyt ígért a császárnak Itáliában, amelytől a pápa és több itáliai hatalom is tartott. A madridi béke mégsem hozott tartós rendezést: szabadulása után Ferenc elutasította a rákényszerített feltételeket.

Az 1526. május 22-én megalakult cognaci liga Franciaországot, a pápát, Velencét, Milánót és Firenzét tömörítette a császárral szemben. A magyar segítség szempontjából az időzítés különösen kedvezőtlen volt: Szulejmán serege áprilisban már elindult Isztambulból. Miközben Budának hetek alatt kellett volna pénzt és katonákat szereznie, a lehetséges támogatók közül többen egy újabb egymás elleni háborúra kötötték le erőforrásaikat.

VII. Kelemen pápa szakállas portréja Sebastiano del Piombo festményén, 1531 körül
Forrás: Wikipedia

A következmény közvetlenül megjelent a segélykérésekre adott válaszokban. Bárány Attila kutatása szerint Károly július végén saját védelmi szükségleteire hivatkozott, amikor jelezte, hogy nem tudja Lajost a kívánt mértékben támogatni. Ferdinándtól közben az Itáliában harcoló császári csapatok megsegítésére is katonákat kért. A magyar határ védelme így a Habsburg családon belül is más hadszíntér igényeivel versenyzett.

A francia udvar eközben a szultánnál is támogatást keresett. Kruppa Tamás újabb összefoglalása külön hangsúlyozza, hogy ekkor még nem állt fenn formális francia–oszmán szövetség. A vallási közösség nem zárta ki az oszmán támogatás keresését egy keresztény ellenféllel szemben.

Budán a ligához mégis fűztek reményeket: Bárány értelmezése szerint arra számítottak, hogy az új szövetség békére kényszerítheti a császárt, és ezután a szemben álló felek Magyarország megsegítésére fordíthatják erőiket. A harcok azonban folytatódtak. A pápai pénzküldés mellett sem jött létre időben a várt szélesebb katonai együttműködés. Magyarország nagyobb arányú megsegítésének egyik feltétele így egy olyan európai megegyezés lett volna, amelynek létrejöttét II. Lajos alig befolyásolhatta.

A közeli országok eltérő biztonsági érdekei

I. Zsigmond lengyel király II. Lajos nagybátyja volt, és élénken figyelte a magyar ügyeket. Országának külpolitikáját azonban saját konfliktusai, a keleti határvidék fenyegetettsége és az oszmánokkal fenntartott viszony is alakította. A magyar király segítését ezért Krakkóban nem azonosították feltétlenül egy közös háború megindításával.

A lengyel diplomácia közvetítést is kínált. Kruppa Tamás a pápai követjelentések vizsgálatával bemutatta, hogy az 1525-ben a Portán tárgyaló lengyel követ a magyar megegyezés ügyét is képviselte. A magyar fél a korábbi szerződések feltételeihez kívánt visszatérni. A nagyvezír viszont külön magyar követséget várt: a lengyel megállapodás nem biztosított automatikusan békét Magyarországnak.

A közvetítés eredményét a lengyel király sem garantálhatta. Országának rendezett viszonya a szultánnal és Magyarország biztonsága két külön ügy maradt.

Velence helyzete más okból vezetett óvatossághoz. Tengeri birtokai és keleti kereskedelme miatt közvetlenül érintette az oszmán terjeszkedés, és korábban jelentős pénzzel támogatta Magyarországot. Ugyanakkor észak-itáliai területeinek megtartásáért is küzdött, miközben kereskedői számára fenn kellett tartania a kapcsolatot az oszmán kikötőkkel.

Kenyeres István pénzügyi vizsgálata szerint a magyar végvárakra korábban rendszeresen adott velencei támogatás éppen a Mohács előtti időszakra apadt el. Budának tehát egy korábban már működő bevételi forrás kiesésével is számolnia kellett.

Távoli támogatók, későn bevált ígéretek

A távolabbi országokból is lehetett segítséget remélni. Bárány Attila angol diplomáciai forrásokra támaszkodó kutatása szerint VIII. Henrik számára Magyarország támogatása európai tekintélyének növelésére is alkalmat kínált.

A támogatási szándék mégsem vált időben felhasználható pénzzé. John Wallop angol követ a csata előtt indult útnak, de az általa közvetített segély Mohácsig nem jutott el Magyarországra. Bárány értelmezése szerint a késésből nem következik, hogy London eleve csak a vereség után akart volna fizetni. III. János portugál király ötvenezer dukátról szóló váltót küldött, követét azonban Franciaországban feltartóztatták, így ez a segítség sem érkezett meg.

A váltó egy másutt beváltható fizetési ígéretet közvetített. Használata megkönnyíthette a nagy összegek mozgatását, de a tényleges kifizetés bankárok, követek és megfelelő helyi pénzkészlet együttműködését igényelte. Ezért külön kell számolni az ígért összeggel, az útnak indított támogatással és a hadszíntéren már elkölthető pénzzel.

A külpolitikai együttműködés kötelezettségei

A támogatók saját biztonságuk figyelembevételét is elvárták. Ez különösen akkor vált fontossá, amikor a magyar kormányzat az oszmánokkal való megegyezést mérlegelte.

Kubinyi András már korábban rámutatott: Andrea dal Burgo Habsburg-követ 1523-ban azt kívánta, hogy egy magyar békébe a birodalmat, különösen az osztrák tartományokat is foglalják bele. Álláspontja később változott, ami önmagában is jelzi a tárgyalások mozgását.

A pápai követjelentésekben hasonló megfontolás jelenik meg. Kruppa kutatása szerint a tárgyalásokon felmerült a pápaság és Velence bevonása a megkötendő fegyverszünetbe. A magyar–oszmán viszony rendezése így más hatalmak érdekeit és a nekik tett vállalásokat is érintette. A pontos feltételekről és a megegyezés esélyéről továbbra is vita folyik, a partnerek bevonásának igénye azonban dokumentálható.

A katonai támogatás keresése és a diplomáciai rendezés vizsgálata összefüggött: az egyik úton tett vállalás a másikon szűkíthette a lehetőségeket.

Mi érhetett oda időben?

Az európai udvarok érdekeinek vizsgálata alapján a magyar védekezésnek voltak külső támaszai. A pápai pénz, Ferdinánd határvédelmi szerepvállalása és a diplomáciai közvetítés mind konkrét segítséget jelentett. Más vállalások végrehajtása elakadt, a távoli segélyek pedig nem érkeztek meg a döntő összecsapásig.

1526 nyarán az ígéretek értékét egyre inkább az érkezésük ideje határozta meg. Sorozatunk következő részében a mozgósítást és a hadjárat menetét követjük: hogyan állt össze a magyar sereg, milyen hírek és parancsok alakították mozgását, és milyen döntéseken keresztül jutott el a mohácsi csatáig.

Forrásjegyzék

Bárány Attila: Magyarország és a külső segítség 1526-ban. In: Farkas Gábor Farkas – Szebelédi Zsolt – Varga Bernadett (szerk.): „Nekünk mégis Mohács kell…” II. Lajos király rejtélyes halála és különböző temetései. OSZK–MTA BTK, Budapest, 2016. 35–54. https://real.mtak.hu/44503/2/mohacs%20barany%2002.pdf

E. Kovács Péter: Ferdinánd főherceg és Magyarország (1521–1526). Történelmi Szemle 45. (2003) 1–2. sz. 25–44. https://real.mtak.hu/166490/1/025-044_EKovacs.pdf

Kenyeres István: A Magyar Királyság pénzügyei és katonai költségei Mohács előtt. Századok 156. (2022) 2. sz. 237–276. Különösen a külföldi segélyekről és a hitelezésről szóló részek. https://epa.oszk.hu/03300/03328/00050/pdf/EPA03328_szazadok_2022_02_237-276.pdf

Kruppa Tamás: Buda és Sztambul Róma szemével. Antonio Burgio és Lorenzo Campeggio jelentései a magyar–oszmán béketárgyalásokról (1524–1526). In: Varga Szabolcs (szerk.): Temetetlen Mohács. Az 1526. és az 1687. évi csata új kutatási eredményei. Martin Opitz Kiadó–Janus Pannonius Múzeum, Budapest, 2024. 155–162. https://institutumfraknoi.hu/sites/default/files/2025-11/06Kruppa_Mohacs4.pdf

Kruppa Tamás: A Velencei Köztársaság és az Oszmán Birodalom diplomáciai kapcsolatai (1499–1540). In: Varga Szabolcs – Kovács István (szerk.): Mohács: számvetés. Tanulmányok az 1526. évi mohácsi csatáról. Martin Opitz Kiadó–Janus Pannonius Múzeum, Budapest–Pécs, 2025. 267–280. https://real.mtak.hu/236474/1/Kruppa_AVelenceiKoztarsasag.pdf

Kubinyi András: A mohácsi csata és előzményei. Századok 115. (1981) 1. sz. 66–107. Különösen a magyar és a Habsburg diplomácia béketárgyalásokkal kapcsolatos álláspontjáról. https://real.mtak.hu/169434/1/cut_Szazadok_1981_74-115.pdf

Lakatos Bálint (közread.): Habsburg-diplomaták Magyarországon (1521–1526). Andrea dal Burgo, Johann Schneitpeck, Sigmund von Herberstein és társaik diplomáciai levelezése II. Lajos magyar és cseh király udvarából. I–II. HUN-REN BTK Történettudományi Intézet, Budapest, 2024. Különösen az I. kötet bevezető tanulmánya. https://real.mtak.hu/215451/2/HDM_Kovetjelentesek_Lakatos01kotet_web.pdf

Nemes Gábor: Magyarország kapcsolatai az Apostoli Szentszékkel (1523–1526). Századok 149. (2015) 2. sz. 479–506. https://epa.oszk.hu/03300/03328/00014/pdf/EPA03328_szazadok_2015-2_479-506.pdf

Nemes Gábor: Pápai követek a Mohács előtti Magyarországon. Századok 150. (2016) 2. sz. 369–385. https://real.mtak.hu/65535/1/Nemes_Gabor_Papai_u.pd

A természet kalendáriuma (DCCXLV.)

Kiss Székely Zoltán

Az október 31-i *reformáció emléknapját* a halottak hónapja követi. A november a kilencedik hónap volt a rómaiaknál. A *novem* a görög *enneva ~ neosz-nea* származéka; jelentése: *félig felnőtt* – eléggé kézenfekvő megjelölése a jobb kéz gyűrűsujjának.

November 1. volt a kelta évkezdet; ekkor halotti áldozatokat hoztak az elhunytak tiszteletére. A november elsejei mindenszentek napja csak Kr. u. 835 óta, a másodikai *halottak napja* csak 998 óta egyházi ünnep.

A hónapot őszi lombszín ruhájú, repülő ifjú jelképezte, fején bogyós olajágkoszorúval. (A mediterráneumban november az olajbogyószüret kezdete.) – írja **Jankovics Marcell *Jelkép-kalendárium***ában. – *Az alak baljában répa- és káposztafélékkel teli tálat tart; jobbjában pedig a Nyilas jelét.*

A hónap régi magyar neve nyilas hava, illetve a hónap utolsó dekádjának legjelentősebb szentje után Szent András hava.

Mindenszentek napja mindazon megdicsőült lelkek ünnepe, akikről megszámlálhatatlan sokaságuk miatt a kalendárium különkülön, név szerint nem emlékezik meg – írja **Bálint Sándor *Ünnepi kalendárium***ában.

Mára az ünnep lassacskán elsorvadt. A halottak napjának vigíliája lett belőle.

Most már kezdesz oly súlytalanná válni,
mint a felszakadt nyárvégi egek.
Élek, és velem történhet akármi,
hűvösen csillogsz a fejem felett.

Mindegy: előled megyek, vagy utánad,
te égszemű, te levegőruhás;
súlytalanságod mindenemen átcsap,
elhagy, s bennem él, mint az elmúlás.

A mindennek árt titokban a semmi,
hogy levegőként kíséri fényesen,
s kezdj a lombtalan fák közt megszületni,
mindenünnen hiányzó kedvesem.

Így kezd felnőni fagyos egeidből –
szép egeimből a Csodatorony
egész a Napig, és soha le nem dől.
Hallgat a sírodon – a síromon.

***Halottak napján* Tóth István** versével lépjünk be Vásárhely valamely sírkertjébe.

Mindenszentek napjának délutánján, a halottak estéjén, rendbe hozott sírokat virágokkal, koszorúkkal ékesítik, és az este közeledtével gyertyákkal, mécsesekkel kivilágítják, hogy az örök világosság fényeskedjék az elhunytak lelkének. Mára elterjedt, hogy ezen az estén otthon is égnek a gyertyák: annyi szál, ahány halottja van a családnak.

A hazai halottkultusz múltjához tartozik, hogy a temető valamikor körülvette a templomot. (A cinterem eredetileg a templom körüli – legtöbbször fallal kerített – temető régi magyar elnevezése.)

Itt folyt le a temetési szertartás, búcsúztatás, innen vitték a halottat, és hantolták közeli sírjába. A szertartás alatt (…) vagy a halott sírjánál osztották ki a megholt üdvösségéért való imádság fejében a koldusok, betegek, elhagyott öregek között a gyászoló család ajándékát: (…) kenyeret, kalácsot, bort, gyertyát. (…) Olykor a halott végrendeletében is meghagyta az alamizsnaosztás idejét és mértékét – írja e régi szokásrendről Bálint Sándor.

November 3. **Szent Hubertus** napja; a vadászok, erdészek, lövészcéhek védőszentje. A legenda szerint Hubert († 727) egy nagypénteki vadászatán hirtelen egy szarvas tűnt föl előtte, amely agancsai között keresztet viselt. A megtért világfi Lüttich első püspöke lett. Szentelését, a legenda szerint, maga a pápa végezte.

E napon, 1688-ban született Késmárkon **Bucholtz György** természettudós. Lelkész és elismert természetvizsgáló édesapja révén érdeklődött a természeti jelenségek magyarázata iránt. Az egyetem elvégzése után, 1710-ben készítette el első jelentős csillagászati értekezését a Merkúr bolygónak a napkorong előtti elvonulásáról. 1723-tól Késmárkon tanított. Egyik legnevezetesebb kutatása a liptói Deményfalvi-barlangok térképének elkészítése volt 1719-ben, ez egyike volt a világ első modern barlangábrázolásainak. A térkép közzétételében két másik nevezetes magyar tudós működött közre: **Mikoviny Sámuel** metszette rézbe és **Bél Mátyás** közölte az 1723-ban kiadott ***Hungaria antique et novae prodromus*** című művében. Apja nyomdokain haladva sokat foglalkozott a Magas-Tátra megfigyelésével. Írt a kárpáti szelekről, a Poprádban folytatott pisztránghalászatról, a felső-zúgói ásványvíz gyógyhatásáról. A hegységről panoráma- és dombortérképet készített; ezeken számos csúcs pontos helyét ő határozta meg. Testvére, **Bucholtz Jakab** ásványgyűjtőként vált híressé; sok ezer darabos gyűjteménye **Mária Terézia** férjének érdeklődését is felkeltette, aki anyagi hozzájárulásával segítette a Buchholtz fivérek további kutatómunkáit. Szakmai sikereinek teljében, mindössze 37 évesen halt meg szülővárosában.

November 3. E napon kelt 1823-ban Temesváron **Bolyai János** levele:

(…) semmiből egy ujj más világot teremtettem: mindaz, valamit eddig küldöttem, tsak kártyaház a' toronyhoz képest.

Babits Mihály *Bolyai* szonettjének mottójául választotta a híres mondat első részét.

Én, boldogolván azt a madarat
ki kalitjából legalább kilátott,
a semmiből alkottam új világot,
mint pókhálóból sző kötélt a rab.

Új törvényekkel, túl a szűk egen,
új végtelent nyitottam én eszemnek;
király gyanánt, túl minden képzeten

kirabolván kincsét a képtelennek
neveltek, mint Istennel osztozó,
vén Euklides, rab törvényhozó.

Isten elménket bezárta a térbe.
Szegény elménk e térben rab maradt:
a kapzsi villámölyv, a gondolat,
gyémántkorlátját még csak el sem érte.

Mint a felszakadt nyárvégi egek

A magyar nép géniusza – a tudomány területén – a legmagasabb fokon Bolyai Jánosban öltött testet – ezzel a mondattal nyitotta meg 1977. december 15-én a ***Magyar Tudományos Akadémia*** zsúfolásig megtelt dísztermében a Bolyai János születése 175. évfordulójára rendezett emlékülést az Akadémia akkori elnöke, **Szentágothai János**.

Bolyai János(nak) (…) csak egyetlen gyönyörűen kimunkált értékes kincse volt: a 29 oldalas Appendix. Ezt ajándékozta magyar nemzetének, ezt helyezte letétbe az utókor számára. Ma már tudjuk, elméjének csodálatos produktumai túllépték az Appendix kereteit. S hogy ezek csak a sárguló lapok közé temetve maradtak meg a jövő számára, nem az ő hanyagságának tulajdonítható – írta volt **Weszely Tibor** Bolyai János monográfiájának előszavában.

Két évre rá történt, hogy **Széchenyi István** a pozsonyi országgyűlésen – **Felsőbüki Nagy Pál** lelkesítő beszédének hatására – egy ***tudós társaság*** létesítésére összes birtokainak egy évi jövedelmét ajánlotta fel.

1996-ban a ***magyar tudósok világtalálkozójá***n döntés született arról, hogy e kettős évfordulóra emlékezve ez a nap lesz a minden évben megtartott ***magyar tudomány napja***.

Az ősz beköszöntét **Veress Gerzson** a ***Brassói Lapok*** 1988. november 4-i számában megjelent ***Őszike***jében így köszöntötte:

Kigyulladtak a levelek:
az egész Cenk tüzet fogott,
elszéledt ösvények közén
délidőben csak nyár-romok.

Mi hajt ide, mi az, mi bújt –
egy rég elhamvadt szerelem,
mely volt, vagy tán igaz se volt…?
merengek tűnt emlékeken.

Szélfútta csillagzuhatag
az ég, midőn az est leszáll
s én titkon gyertyát égetek
huszonévem álmainál.

Korai ez a hattyúdal,
de nem álca és nem szerep:
valahai volton borong,
mely végképp bevégeztetett.

E város volt, s ez is marad
életem legszebbik szaka!
–…a többi, mi kívülrekedt:
immár az örök éjszaka.

November 5-én, 1899-ben született **Radó Sándor** geográfus, térképész, akadémikus, és Dóra fedőnéven a szovjetek legendás mesterkémeinek egyike. Tanulmányait a Budapesti Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának hallgatójaként kezdte. 1924-ben Moszkvába került, ahol a ***Világgazdasági és Világpolitikai Intézet*** titkára és tudományos főmunkatársként dolgozott. 1926-ban Berlinben megszervezte a Szovjet Hírügynökség külföldi irodáját, és létrehozta a világ első térképészeti sajtóügynökségét, amely Berlinben ***Pressegeographie***, utóbb Párizsban ***Impress***, a második világháború alatt Genfben ***Geopress*** néven működött, és aktuális térképvázlataival folyamatosan ellátta a nemzetközi sajtót. Genfi irodája később fontos szovjet

...a semmiből alkottam új világot...

hírszerző központtá alakult. Hírszerző munkáját utóbb ***Dóra jelenti*** című könyvében írta le, amit több mint húsz nyelven, a világ minden táján kiadtak. 1945-ben, a háború befejezése után Moszkvába utazott, ahol hosszú évekre, „nyugatos" múltja miatt börtönbe vetették; csak élete utolsó éveiben ismerték el hírszerzői munkáját. 1955-ben hazatérhetett Magyarországra, és a ***Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium Országos Földügyi és Térképészeti Hivatalá***nak főosztályvezetője lett. 1958-tól az MTA Földrajzi Bizottságának, majd Kartográfiai Bizottságának elnöke. 1981-ben bekövetkezett haláláig a ***Magyar Földrajzi Társaság*** elnökeként, a ***Geodéziai és Kartográfiai Egyesület*** társelnökeként tevékenykedett. Tudományos munkásságáért számos magas kitüntetésben részesült.

November 5. **Szent Imre** emléknapja. **Szent István** és **Boldog Gizella** fiának legendáját az ***Érdy-kódex***ben olvashatjuk. 2007-ben Nyárádszentimrén avatták szobrát **Lezsák Sándor**, a magyar Országgyűlés akkori alelnöke részvételével.

Hadd idézzem itt ez alkalommal apja intelmeiből a máig legfontosabb gondolatot:

(…) szerelmetes fiam, szívem édessége, sarjam jövő reménysége, kérlek, megparancsolom, hogy mindenütt és mindenekben a szeretetre támaszkodva ne csak atyafiságodhoz és a rokonságodhoz, vagy a főemberekhez, avagy a gazdagokhoz, a szomszédhoz és az itt lakóhoz légy kegyes, hanem még a külföldiekhez is, sőt mindenkihez, aki hozzád járul. Mert a szeretet gyakorlása vezet el a legfőbb boldogsághoz. Légy irgalmas minden erőszakot szenvedőhöz (…).

Maradok kiváló tisztelettel.
Kelt 2026-ban, Farkas napján

Épített örökségünk

Hatalom, hűség és pusztulás Erdély történelmében

Déstől mintegy tizennyolc kilométerre északkeletre települt Csicsógyörgyfalva. Az ettől alig öt kilométerre északnyugatra emelkedő Ilosvai-hegycsoport délnyugati nyúlványán, a 753 méter magas Magura hegy oldalában, egy eldugott helyen középkori eredetű vár csekély maradványai találhatók. A még megmaradt romokból, alapfal-maradványokból a vár alaprajzi elrendezése ma már pontosan nem állapítható meg, és csak következtetni lehet arra, hogy eredetileg szabálytalan négyszög alakú lehetett, sarkain ugyancsak négyszögletű tornyokkal. A vár északi, megközelíthetetlen oldalát meredek, függőleges csúcsú sziklafal, míg a többi három oldalát kőfal védelmezte. Bejáratát – mely valószínűleg a déli oldalon lehetett – külső fal erősítette. A vár építési anyaga az itt található riolit, melyből egykoron malomköveket is készítettek. Az 1860-as években még látható volt két tornya és az ezeket összekötő magasan álló fal, benne két boltíves ablakkal. Ma már csak északkeleti, megközelítően 12 négyzetméter alapterületű, másfél méter magas toronyszakaszai állnak.

Nagy-Bodó Tibor

Vannak helyek Erdélyben, ahol a múlt már nem magasodó várfalakban, hanem csendes romokban, szétszóródott kövekben és a történelem megmaradt töredékeiben él tovább. Csicsó vára is ilyen hely: egy hajdani erősség, amelynek történetében hatalmi küzdelmek, ostromok, uralkodói döntések és emberi sorsok fonódnak össze.

A vár évszázadokon át fontos szerepet játszott a térség történetében. Vajdák és főurak birtokolták, királyok és fejedelmek sorsfordító döntései kapcsolódtak hozzá, mígnem a történelem viharai és az emberi akarat pusztulásra ítélte. Ami egykor védelmet és hatalmat jelentett, mára a múlt néma tanújává vált.

De vajon mit mesélhetnek nekünk ezek a romok? Mit árulnak el Erdély középkori világáról, az egymással vetélkedő hatalmakról, a hűségről, a birtoklási vágyról és a történelem kiszámíthatatlan fordulatairól?

Az Épített örökségünk soron következő történelmi összeállításában Csicsó várának nyomába eredünk. Felidézzük évszázadokon átívelő történetét, egykori birtokosait, ostromait és pusztulását, miközben arra is keressük a választ, hogy miként őrizhetik meg a hajdani kövek egy olyan világ emlékét, amely már régen eltűnt, de amelynek öröksége ma is a miénk.

Mert a múlt nem csupán az, ami mögöttünk maradt. A múlt gyökér, emlékezet és felelősség is, és amíg kérdezünk, kutatunk és emlékezünk, addig a történelem kövei között sem némul el az idő szava.

A várat 1290–1304 között László erdélyi vajda építtette

Csicsó első ismert birtokosa 1283-ban a Rátold nemzetség volt. Az ekkor kiállított osztálylevélkor I. Leusták fiaié, Rolandé és Dezsőé, István fiaié, Domokosé és Lázáré, valamint Olivér fiaié, Rajnaldé és Miklósé lett. III. András egy 1293-1298 között írt, dátum nélküli oklevelében meghagyta az erdélyi káptalannak, hogy Dénes nádor fiát, Dénes ispánt iktassa be az általa kért Csicsó birtokába (terram Chycho).

A várat a tatárjárás után, 1290–1304 között építtette László erdélyi vajda, kinek első ismert itteni várnagyát, Wass Miklóst 1304-ben említik az oklevelek. Károly Róbert uralkodása idején Csicsó Apor László erdélyi vajdáé, aki nem volt hajlandó meghódolni a királynak, ezért az ellenvajdának kinevezett Szécsényi Tamás ostrom alá vette Apor várait, köztük Csicsót is. Wass a várat feladta, és a király pártjára állt.

Zsigmond király a kezében levő castrum Chychót 1405. június 1-jén kelt oklevelével Losonczy Istvánnak és testvéreinek, Bánffy László vajdának és Miklósnak adományozta a morva hadjáratban tanúsított vitézségükért.

A birtokosok

Miután Bánffy László részt vett a három nemzet – magyar, székely, szász – 1467. évi király elleni sikertelen lázadásában, Mátyás király az október 3-án, Tordán megtartott gyűlésen birtokait elvette, és Csicsó várát tartozékaival együtt Szerdahelyi Jánosnak és fiainak, Kis Jánosnak és Mihálynak, valamint hűbéresének, István (Ştefan cel Mare) moldvai vajdának adományozta.

1483-ban egy részének Szerdahelyi Mihály volt a birtokosa, majd 1492-ben II. Ulászló új adományul adta István vajdának.

A vajdát halála után, 1504-ben fia, Bogdán követte a moldvai fejedelmi székben és a csicsói uradalom birtoklásában.

Martinuzzi György ostrommal foglalja el a várat

A török elől ide menekült István vajda másik fia, Péter (Petru Rareş), és János király oldalára állva, 1538-ban megkapta Csicsó várát is. A szultán követelte Péter kiadatását, ezért 1540-ben Martinuzzi György ostrommal a várat elfoglalta.

Péter vajdát egyes vélemények szerint Szapolyai nem adta ki, de valószínűbbnek látszik, hogy Szulejmán követelésének engedve mégis átadta a töröknek, így aztán visszahelyezték moldvai vajdának.

Izabella leromboltatja a várat. Az erősséget 1566-ban már romként említik…

Szapolyai a gazdátlanná vált várat feleségének, Izabella királynénak ajándékozta. Péter vajda azonban 1542. október 24-én Erdélybe betörve ostrom alá vette Csicsót is, de eredménytelenül. Izabella pedig, hogy a vár később se kerülhessen a vajda kezébe, 1544-ben a környék népével leromboltatta, így Csicsót 1566-ban már romként említik. Ezután csak egy évszázad múlva tűnik fel ismét, amikor birtokosa, Szalai Bárkóczy László, Bereg vármegye főispánja 1658. december 12-én kelt végrendeletében „…Csicsva várát a vár alatt levő udvarházzal … hagyja Ferenc fiának…” Ezután már többé nem említik.

A várromtól alig hatszáz méterre északra, egy kora vaskori földvár sáncai, ezektől másfél kilométerre északra egy, a rómaiak által épített, megközelítően tizenöt méter átmérőjű, négyszög alaprajzú őrtoronynak a maradványai láthatók.

Demján László műemlékvédő építész kiegészítése

A Kárpát-karéj egynéhány tájegységében találkozunk a Csicsó helységnévvel. A volt Belső-Szolnok, majd Szolnok-Doboka vármegye, ma Beszterce-Naszód megye területén fekszik a mai Csicsó vára. Felvidék Csallóköz részében is van Csicsó falu, Magyarországon több is van belőle, úgymint Balatoncsicsó, Somogycsicsó, a Nagyigmánd melletti Csicsó-patak és kútja, vagy a Tolna megyei Csicsópuszta.

Csicsóvár romjai

A mi szűkebb erdélyi pátriánkban is rálelünk Csíkcsicsóra, méghozzá a hozzá tartozó várral együtt, viszont a királyi kősó bányászatáról híres Déshez közeli Csicsóújfalu feletti Csicsóvárat bemutatva találunk rá a következő tájleíró szép idézetre:

„…a láthatárt észak felé egy merész idomú magányos hegycsúcs zárja be, melynek tetején mintha emberi kéz alkotta falak omladékai fehérlenének. Ez a csicsói hegy, s az a fehér omladék Csicsó-vára, Erdélynek ezen északnyugati részében egykor a legnevezetesebb s legtekintélyesebb erősségek egyike…” – írta a korabeli Magyarország legolvasottabb hetilapja, a *Vasárnapi Újság* 1866. szeptember 2-i 35. számának 420-421. oldalain megjelent *Csicsóvár romjai* című cikkében. Ez volt a legelső, ugyan nem a legszakmaibb, de az érdeklődők figyelmét felhívó egyik legérdekfeszítőbb információkat közlő írás a várról, amely így folytatódik: „…a magas várfal tetejéről a kilátás felséges. A messze távolba fekvő nevezetesebb helységek, egyfelől Besztercéig, Cserhalomig, Cziblesig, másfelől Kolozsvárig ellátszanak szép időben, látcső segítségével.”

A „romantikus enyészet”

Jóval később, 1932-ben jelent meg egy átfogóbb, szakmai és tudományos részletességgel leírt anyag Varju Elemértől, a *Magyar várak* írásában. Érdekességként említem meg, hogy egy székelyföldi szakíró, Varju András romkutató meg a jól sikerült 1920-as grafikájú képeslapon örökítette meg a várat.

Szóval a Nagy-Szamos völgye feletti 683 méter magas sziklaszirt rejti a szinte megközelíthetetlen, vulkáni tufakúpon állt, hajdanvolt Csicsóvár sasfészkét. Több, a várról szóló beszámolóban a „romantikus enyészet” szimbólumaként említették a várat, amely talán így terjedt el a későbbiekben a köztudatban is.

Egy másik változat szerint meg „az akkori erdélyi életnek a tengeri kígyója” lehetett, ahogyan Mikszáth Kálmán emlegette a *Csicsóvár* kisnovellájában. Az viszont tény, hogy a Csicsó gyűjtőnév alatti, a várat kiszolgáló és fenntartását biztosító falvak, mint Újfalu, Györgyfalva, Mihályfalva, Keresztúr mind egy uradalmat képeztek a szomszédos Bálványos várához tartozó Váralja – korábban Várallja – településekkel, és mind a Szolnoki – irattárakban fennmaradt formájában Zonuki – grófság területrészei voltak.

Tudott dologként könyveli el a várkutatók és történészek köre, hogy a legtöbb vár, várkastély, védvár és kőszerkezetű erősség csak a tatárjárás után épülhetett a Magyar Királyság egész területén. Mindezeket a IV. Béla király 1260-ban kiadott várépítési rendelete szabályozta, amelyeknek kötelező kitétje volt, hogy az ezt megelőző és hitelesített tulajdonok, földterületek birtokadományainak pontosítási feltétele mellett csak időtálló és tűzálló anyagokból építtethették fel ezeket az uradalmak vezérei. Természetesen a vár falaira, tornyaira, kapuzatára és bástyáira, illetve a belső udvarok összes épületeinek tartószerkezeteire vonatkoztathatták ezeket a rendeletben megjelent kötelezvényeket. A beépített segéd- és födémszerkezetek, a magas tetőzet anyagai, az ostromművek, létrák és a falak belső gyilokjáró rendszerei a záró kapuzatokkal és felvonóhíddal ugyan mind faanyagból készültek, viszont már akkor gondoskodtak a kornak megfelelő tűzvédelemről, tartósításáról. Ásványi alapú természetes bevonatokat, úgynevezett „tűzkabátot” használtak, amely agyag-hamu-mész keverék lehetett, vagy ecetmész kence. Heves harcok idején a kapukat timsós oldattal locsolták meg, vagy nedves állatbőrrel, hártyákkal takarták, védelmezték. Gyakran használták az előzetesen lánggal szenesített külső fafelületi védelmet is. Ezeket a praktikákat jegyezték fel a középkori hadi és védelmi technikák gyakorlatából.

Történelmi szempontból a csicsói vár legbüszkébb és virágzó időszakát a nem éppen királyhűségéről hírhedt kiskirály, a Kán nemzetségbeli Apor László vajda idejéből tudjuk. Többszöri visszautasítás és ellenszegülés után végül kemény vereséggel, de az ellenszegülők bűnbánatos megbocsátásával és szabad elvonulás mellett 1321-ben átadták a várat Károly Róbertnek. Ezután királyi végvárként lett bejegyezve a kincstárhoz.

A király – hatalmának biztonsága érdekében – ezek után csak bizalmas főurak kezére adhatta ezeket a szinte megtámadhatatlan sziklavárakat. Így volt ez a későbbiekben mind Debreczeni Dózsa, majd az őt követő Szécsényi Tamás korábbi ellenvajda idejében is, aki új tisztsége után nem sokkal jelenthette, hogy egyetlen vérveszteség nélkül „Szent András havának első napján mind a király hűségére térítette az utolsó ellenálló erdélyi erősséget”, azaz Csicsóvárát is.

Itt érdemes megjegyezni, hogy ennek a vajdának köszönheti felívelését a nemesi, főnemesi Széchényi család. Mint vajda, majd későbbi tárnokmester és számos vármegye ispánja, Károly Róbert és fia, Nagy Lajos királyok leghűségesebb főembere, adományul visszakapta nemzetsége korábbi elkobzott birtokait. Így válhatott Tamás minden idők legnagyobb magyarjának, gróf Széchényi Istvánnak is családalapító ősévé.

Később a Hunyadi Mátyás ellen szegülő, Bánffyak vezette lázadó főurak fennhatósága alól elkobzott vár elég szerencsétlen váltással a király moldvai hűbérese, III. István vajda kezére került. Utódjaként Ráres Péter, a trónolásra megválasztott törvénytelen, másodszülött fia követte, aki mai szóhasználatban egy politikai karrierista tulajdonságokkal bíró zsarnok volt. Több nyelven beszélő köpenyegforgató vezéralakká nőtte ki magát, török, latin és középbolgár, azaz egyházi szláv nyelven beszélt és levelezett.

Feltételezik, hogy értett, talán beszélt magyarul is, hiszen apjától átörökölte Bálványos és Csicsó várát a sóbányákkal és sószállító területekkel együtt. Az ezekben az időkben folyó moldvai belviszályok és török követelőzések elől legtöbbször ide, Csicsó várába menekült családjával és kincstárával együtt.

Megtörtént, hogy az előre küldött feleségét és gyerekeit a biztonságukért bezáratta a vár védett lakótornyába. Egyébként két feleségétől összesen nyolc utódja, valamint egy brassói szász polgárlánytól született fia is volt. Éppen Rárесről szól *A csicsóvári remete* címmel az 1850-es években Komáromy Ferenc író tollából megjelent beszély, azaz történelmi regény, amelyben Majláth István akkori vajda székelyei által történő elfogatásának történetét és saját csicsói várába való elhurcolását dolgozta fel.

I. Ferdinánd és Szapolyai János közötti váltogatásai, többszöri ígérgetései és be nem váltott szövetségesi kötelezettségeinek áthágásai miatt végleg kiutasították Erdélyből. A már rossz hírűvé váló várat a védelmi bástyákkal és alsó várral együtt Izabella királyné, Szapolyai özvegye az 1544-es erdélyi országgyűlés közbenjárására végleg leromboltatta.

Ezzel végleg felszámolták egy állandó ellenség mélyen az országba benyúló zárványát, csak az ellenség számára kiépített és külhoni moldvaiak használta stratégiai fészkét, amely a közelben kialakított újszerű szamosújvári vár biztonságát is fenyegette. Sajnos már csak a hajdanvolt dicsőséges sziklavár felső várterületét védő tornyának csonkán meredező falai és egyes külső védőfal-maradványok láthatók a mai érdeklődők számára.

A történelem néha igazságtalan és elszomorít, viszont felüdülhetünk a mára csak létrán megközelíthető romokig kijutva, hiszen a látvány mindent kárpótol.

Csicsó vára ma már csak romjaiban idézi fel azt a világot

A várak falai egykor hatalmat, biztonságot és emberi sorsokat őriztek. Csicsó vára ma már csak romjaiban idézi fel azt a világot, amelyben vajdák, fejedelmek és királyok alakították Erdély történelmét.

Falai között egykor döntések születtek, ostromok zajlottak, hűségek és árulások formálták a történelem menetét, mígnem az idő és az emberi akarat lassan eltörölte a hajdani erősséget. De vajon valóban eltűnik-e mindaz, amit az idő rommá változtat?

Amíg felkeressük ezeket a helyeket, kutatjuk történetüket, és továbbadjuk az utánunk következőknek mindazt, amit róluk megtudtunk, addig a múlt nem hallgat el végleg.

Csicsó vára ma már nem a falaival üzen nekünk, hanem azzal, amit a története hordoz: egy letűnt kor emlékeivel, Erdély küzdelmes évszázadaival és azzal a felelősséggel, hogy örökségünket ne csupán megőrizzük, hanem meg is értsük. Mert a romok között nemcsak az elmúlást láthatjuk meg, hanem saját történelmi emlékezetünk élő gyökereit is.

** A rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkért külön köszönet Keresztes Géza műépítész, műemlékvédő szakmérnöknek; a segítségért dr. Kálmán Attila tanár, történésznek. Az illusztrációt Demján László műemlékvédő építész a saját munkájából, gyűjteményéből küldte el a szerzőnek.*

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Vajda Gyöngyi (1227.)

Chamfort (Sébastien-Roch Nicolas) francia írótól idézünk.

	1	FOLYÓ (SPANYOL)	ÖVEZET	ELEVEN … GROS (NAGYBAN)		DE (FRANCIA)		NÉMET VÁROS NÉMET NEVE
	É							I
	TÖLTÖTT ATOM / NÉMET NÉVELŐ				ÉS (ANGOL) / AUTÓVERSENYFÉLE			
2 É	KOZÁKOK FOLYÓJA / GÖRÖG LEVEGŐ			HIRTELEN IJED / LÁNYUNK FÉRJE				
NORMA … (MARTIN RITT FILMJE)		MÁRAMAROSI HEGYSÉG / ERKÖLCSTAN					NULLA / HÁZHELY	
HŐSÖK … (BUDAPESTEN)			GYILKOL … SVEVO (OLASZ ÍRÓ)			ÜRES TÁL! / OROSZ IGEN		
VÉREDÉNY / MAGUK	A TITÁN VEGYJELE / MENJ! (OLASZ)			INGERPÁLYA / TÖRÖK VÁROS				
	SZÓCSATA / PAPÍRON RÖGZÍTŐ				LE / LOPAKODÓ			
GÁTBA ÜTKÖZŐ						KUTYA / PÁROSAN SZEDŐ!		
ALÁ	AZ USA RÉSZE / SZOLMIZÁCIÓS HANG							
ÉRTESÜLÉS		ORSZÁGGYŰLÉS HELYE (1707) / ÁLLAT (NÉM.)					EGYEN! / SZIG. CSOP. MADAGASZKÁR MELLETT	
… VÁG (RÉGI ORVOSI ELJÁRÁST ALKALMAZ)			ODA-VISSZA NŐI NÉV / INDÍTÉK			A KÁLCIUM VEGYJELE / EBÉDEL A CSORDA		
ÁLLÓVÍZ / A SZÉP NEM	ZEUSZ KEDVESE / KÉZZEL FOG			NEHÉZFÉM / VOLT (LATIN)				
	KUGLI / RÉGI ERŐD				ÍME, VISSZAFELE! / E HELYRE			
LOMBSZŐNYEG			ÉNEKES MADÁR / A HOKI PÁRATLAN!					RAGADOZÓ HAL
CSUK		FELFEGYVERZETT SEREG / FÉLÉV!						
L. N. J. É								

Mentor Könyvek Kiadó

Célja, hogy közkinccsé tegye az értékes kéziratokat, és publikálja, népszerűsítse őket a mindenkori magyar könyvpiacon (legyen szó szépirodalomról, ismeretterjesztésről vagy gyermek- és ifjúsági irodalomról). Szándéka, hogy beemelje szerzőit az irodalmi, a történelem- és néprajzkutatókat a tudományos köztudatba, a fordításokkal pedig hidat teremtsen a különböző írott kultúrák között. Esélyt és teret ad a fiatal szerzőknek, és rajtuk keresztül, velük teremt átjárást a magyarországi és erdélyi könyvpiac között.

mentorkonyvek.ro

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

PÁLYÁZATI SZELVÉNY

PUBLILIUS SYRUS

					1	2	3	4	T	5	6	7	8	A
					9					10				
11	12	13	14	15		■	16		17			■	18	
19					■	20					■	21		
22				■	23		■	24		■	25			
26			■	27			28		■	29			■	L
30		■	31					■	32			■	33	
34		35		■	36			37		■	38	39		
C	■	40		41		■	42			43	■	44		
45	46				■	47			■	48	49	■	50	
E					E		■	51						■

VÍZSZINTES:

1. Az idézet első része. 9. Gabonaféle. 10. Leng a zászló. 11. Valamire támaszkodik. 16. Megszűnik az eső. 18. Nyugat (röv.). 19. Háborgat. 20. Megszégyenítő. 21. Perzsa uralkodó. 22. Csökken a vízszint. 23. Annyi mint (röv.). 24. Állóvíz. 25. Szópárbaj. 26. El tud cipelni. 27. Ilion. 29. Tudományos nézet, isme. 30. A teaivás órájának száma. 31. Könyvet megjelentető. 32. Levegő (görög). 33. Az ezüst vegyjele. 34. Elemelő. 36. Zacskó. 38. Ravasz állat. 40. Tömegesen pusztító. 42. Valamilyen levezetési célból ásott sánc. 44. Az állami ipar legfontosabb eleme. 45. Ritka szövésű népművészeti anyag. 47. Török–arab tiszt. 48. Továbbá. 50. Üres rés! 51. Elemi iskolai pedagógus.

FÜGGŐLEGES:

1. Épület. 2. Az argon vegyjele. 3. Német autómárka. 4. Kerti zöldség. 5. Vágóeszköz. 6. A -ből párja. 7. … ovo (eleve). 8. Vasúti szerelvény. **11. Az idézet befejező része.** 12. Vágódeszka népiesen. 13. Lehullott száraz lombréteg. 14. Sétatéri ülőhely. 15. Francia arany. 17. Esőben álló. 20. Arra a másik helyre. 21. Vasúti pálya. 23. Gabonát betakarító. 25. Dolgozik a szabó. 27. Te és ő. 28. Szeretetből fakadó indulat. 29. Magad. 31. Kétkerekű taliga. 32. Hordómérték. 33. Szándékozó. 35. Részeg fiatalember. 37. Tarol. 39. Kímél, védelmez. 41. Klub, társaság, intézmény egyede. 43. A 16. rendszámú elem. 46. Kettős betű. 47. Jótékonyan adakozik. 49. A kén és a jód vegyjele.

L. N. J.

A pályázati rejtvényben szereplő helyes megfejtéseket november 22-ig a Népújság címére (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra ráragasztani.

Minirejtvény

1	2	U	3	4	5	6
7		■	8			
9		10	■	11		■
12			13		■	14
	■	15			16	
17	18			■	19	
20		■	21			

VÍZSZINTES:

1. Nem boldog, aki nem akar boldog lenni. A mondás szerzőjének neve. 7. Akkor indul! 8. Az élen. 9. Húz. 11. Párt! 12. Taroló. 15. Teljesen megtölt. 17. Van esze. 19. Mint a szélein! 20. Tüzel. 21. Három személy.

FÜGGŐLEGES:

1. Ajánl. 2. 476-ig tartott. 3. A házba. 4. Arrébb taszít. 5. Vörös. 6. Talál! 10. Katonai tömb. 13. Emberi forma. 14. Oda-vissza férfinév. 16. Becézett Imre. 18. Nagy kavics.

L. N. J.

Az ÓKORI AFORIZMA *című pályázat nyertesei:*

Tamás Ibolya,
Marosvásárhely, 1918. December 1. út
Kiss Tilda,
Marosvásárhely, Gyöngyvirág u.
A pályázati rejtvény megfejtése:
ÓVAKODJ ATTÓL, HOGY MÁS BAJÁBÓL ÖRÖMÖD TÁMADJON. BALBUS.

Megfejtések az október 23-i számból:

Minirejtvény:
A szüleim veszekedtek.

Skandi:
Késő a kolbászt akkor kímélni, mikor már elfogyott.

Lakossági fórum a Kárpátok sétányon

A központi téma a Maros-híd volt

Október 27-én, kedden este a marosvásárhelyi mezőgazdasági szakközépiskola éttermében a Kárpátok sétányi lakótelepiek számára lakossági fórumot szervezett a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal. A találkozón részt vett *Soós Zoltán* polgármester, *Kovács Mihály Levente* alpolgármester, *Gombos Csaba* városmenedzser, valamint a városháza több igazgatóságának vezetője, képviselője.

Vajda György

A polgármester bevezetőjében bemutatta, milyen beruházásokat végzett a hivatal 2024 és 2026 között a lakónegyedben. Nemrég fejezték be a járdajavítást, ami 562.305 lejbe került, ezenkívül a teljesen felújított Friedrich Schiller iskola előtt is rendbe tették a teret, ami újabb 298.007 lejbe került. Nemcsak a főúton dolgoztak, hanem a környékbeli, lakóházakkal övezett kisebb utcákat is rehabilitálták. A zöldövezetek karbantartásával kapcsolatban a polgármester elmondta: 2024-ben átfésülték a negyedben levő parkokat, és alaposan gallyaztak, 2025-ben pedig a vihar által kidöntött fákat távolították el, ugyanakkor az idén a buszmegállók korszerűsítése miatt is vágtak ki fákat. A bemutatóban pontosan bejelölve ismertették, hogy mely fákat távolították el, illetve metszették meg a lakók kérésére. Megtudtuk azt is, hogy a helyi rendőrség hathatós közbenjárásával 36 gépkocsit szállítottak el a parkolóhelyekről különböző okok miatt, három esetben jogi eljárást kezdeményeztek a tulajdonosok a polgármesteri hivatallal szemben. 2025-ben 5265 lejre, míg 2026-ban 5725 lejre bírságoltak szabálytalan parkolás és megállás miatt. Közrendbontásért, a hulladékkezelési szabályok megsértéséért, zöldterületen való parkolásért és egyéb hasonló kihágásért az idén összesen 62 jegyzőkönyvet állítottak ki, a bírságok összértéke 20.120 lej, tavaly három kereskedelmi egységet büntettek meg 2800, az idén pedig egyet,1000 lej értékben.

A polgármester külön kitért arra, hogy a lakónegyedben levő mindhárom oktatási intézményt (Traian Săvulescu mezőgazdasági szakiskola, a Friedrich Schiller általános iskola és a Napsugár óvoda) felújították. A szakiskolában az idén 1 millió lej értékű karbantartási munkálatokat végeztek el, az óvodában pedig 670.000 lejt fektettek be az udvar, a kerítés és játszótér rendbetételére. A legnagyobb beruházást a Fr. Schiller iskolában eszközölték, amelyet teljesen felújítottak, megerősítették a szerkezetét, új iskolai bútorzattal látták el, és az udvart is átalakították. Ez a munkálat 10,8 millió lejbe került, továbbá 6,6 millió lej értékben felépítettek egy tornacsarnokot is. Az iskolát már birtokba vették a diákok, viszont a sporttermet még nem sikerült befejezni, ennek határideje 2027 tavasza.

A városvezető azt is elmondta, hogy eddig 39 tömbház hőszigetelését fejezték be, további 60 várólistán van. Hozzátette, hogy korszerűsítették a közszállítást a városban, és ennek köszönhetően a Kárpátok sétányon is rendbe tették a buszmegállókat.

A vitatott Maros-híd

Amint várható volt, a legnagyobb vitát a tervezett Maros-híd megépítése váltotta ki. A polgármester szemléletes végleges látványtervet mutatott be. Ebből többek között – újdonságként – megtudhattuk, hogy a bal parti feljárónál egy körforgalmat létesítenek, ezért befedik a turbinaárok egy részét. Az eredeti tervtől eltérően a híd távolabb, mintegy 30 méterre lesz a garzontömbháztól, így a jelenlegi uszoda területe felett halad el, alatta megmaradnak a garázsok, és nem nyúlnak hozzá a tömbház előtti zöldövezetben levő fákhoz. A hidat zajvédő fallal látják el. Soós Zoltán azt is hangsúlyozta, hogy az út és híd nyomvonalának elkészítésekor figyelembe kellett venni azt, hogy ne lépjenek Marosszentanna közigazgatási területére, ezért azt nem építhetik a régi gát mellett, és a kialakítandó út is Marosvásárhely területén fut. A lakosok kérdéseire válaszolva azt is megtudtuk, hogy a garzonblokkot felújítja a polgármesteri hivatal, így hő- és hangszigetelővel látják el a lakások külső falát. A hídépítő cég a munkálatok alatt megfigyeli az épületet, és bármilyen kárt, amely keletkezik (repedés stb.) köteles kijavítani a saját költségén.

Forrás: Soós Zoltán Facebook-oldala

A polgármester hangsúlyozta, hogy a hídon nem fognak nehézgépjárművek közlekedni. Megépítésének célja, hogy a kórház és az Egyesülés negyed között kínáljanak alternatív lehetőséget, ugyanis jelenleg, főként csúcsforgalomban teljesen bedugul a forgalom a Kárpátok sétányon. A beruházás összértéke 51.226.751 lej. Soós Zoltán hozzátette, megújul a Maros-part is. A vízügyi hatósággal közösen elfogadott terv keretében eddig leaszfaltozták a védőgát tetejét, a hivatal padokat és világító lámpatesteket helyez ki, a továbbiakban pedig a vízi sportokat kedvelőknek pallókat építenek ki, így egy kellemes övezet lesz majd a lakótelep szomszédságában a Maros-part.

A híd kapcsán szó került a metropolisz vasúti járatról is, hiszen a negyedet (a főutat) is „elvágja” a vasútvonal, és amennyiben félórán- ként közlekedik majd vonat, gondot okoz. A polgármester elmondta, egyelőre még csak távlati terv a metropoliszvonat, és azt is tervezik, hogy amennyiben kivitelezésre kerül a projekt, vasúti aluljárókat alakítanak ki, így nem kell majd várakozni az átkelőhelyeken.

A felszólalók egyike, aki a környezetvédelmi őrség nyugalmazott főfelügyelőjeként mutatkozott be, a tervezett híd kapcsán azt kifogásolta, hogy nem a bemutatott terv környezeti hatástanulmányát hagyták jóvá, hanem egy másik változatát, és kijelentette, hogy ezért bepereli a polgármesteri hivatalt. Érvelése vitát váltott ki, végül a felszólalók igazolták, hogy valóban szükség van a hídra, a Kárpátok sétányon lakók 95 százaléka támogatja megépítését, csak tartsák be a tervben szereplő ígéreteket.

Javaslatok, ötletek

A résztvevők felszólalásai több olyan gondot jeleztek, amelyek megoldására a polgármesteri hivatal segítségét, támogatását kérték. Többek között felmerült az is, hogy a „kicsi kazánházban”, amely magánkézbe került, beköltözött egy szociálisan hátrányos helyzetű család, amely fával tüzel, és gyakran megszegi az együttélési normákat. (Sz.m.: Néhány hónapja hajléktalanok felgyújtották a használaton kívül helyezett transzformátorházat, mint ahogy jó pár hónapja az indóházat.) Az is elhangzott, hogy a Darina üzlet körül időnként összegyűlnek a hajléktalanok, és ott italoznak, hangoskodnak, emiatt a felszólalók kérték, hogy a helyi rendőrség intézkedjen. Ezenkívül azt is javasolták, hogy az illetékesek gyakrabban ellenőrizzék, tartsák karban a játszótereket, mert randalírozók megrongálják a bútorzatot, ami sérüléseket is okozhat használóinak.

A lakók szót emeltek azért is, hogy a felújított gáton valamiféle sebességkorlátozást kellene bevetni, mert a száguldó kerékpárosok és elektronikus rollereket használók veszélyeztetik a békés gyalogosokat. Ehhez hasonlóan egy kismama kérte, hogy a tömbházak közötti utat (amely eredetileg sétány volt) lássák el fekvőrendőrökkel, mivel többen sebesen hajtanak járműveikkel, ott is veszélyeztetve a gyalogosokat. A parkolóhelyek hiánya is felmerült, továbbá az is, hogy reggel és délben az iskolásokat, illetve óvodásokat szállító szülők ellepik a parkolóhelyeket, mi több, a zöldövezetben is parkolnak, és ez kellemetlenséget okoz a környéken lakóknak.

A polgármester jelezte, hogy amennyiben igény van rá, a lakótársulások kérésére bevezethetik a parkolóhelyek bérleti rendszerét, de ez a város más helyein megbukott, így csak vitát szülne. Szóba került egy parkolóház építése, amelynek már megvan a helye a jelenlegi fitneszterem mögött, azonban erre még keresik a finanszírozási lehetőséget. Arról is biztosította a lakókat a polgármester, hogy a lakótelepen nem bontanak le garázsokat.

Az automata szelektívhulladékgyűjtő rendszer üzemeltetésével kapcsolatban – kérdésre válaszolva – az elöljáró elmondta, várják a lakótársulásoktól a lakók névsorát, akiknek a társulásokon keresztül kézbesíthetik azokat a kártyákat, amelyekkel használhatók a korszerű gyűjtőedények.

A több mint kétórás találkozón felmerült javaslatokat lejegyezték az elöljárók, és azt ígérték, hogy a törvény és az anyagi lehetőségek függvényében orvosolják ezeket. Reméljük, hogy mindezek valóra is válnak, mert a nagy tervek mellett a kisebb gondok rendezése is sokat jelent mindazoknak, akik jó szándékkal jelezték a hiányosságokat.

Gombos Csaba, Soós Zoltán, Kovács Mihály Levente

Fontos fejlesztésekről és a tömbházak felújításáról döntött a helyi tanács

A marosvásárhelyi helyi tanács 2026. október 28-án, szerdán megtartott rendes ülésén számos fontos projektet hagyott jóvá a város fejlesztése, az infrastruktúra korszerűsítése, az épületek energiahatékonyságának növelése, a környezetvédelem, valamint a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek támogatása érdekében.

Az ülés Venczi Vidor-János eskütételével kezdődött, aki a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) részéről megválasztott póttanácsos, és akinek a mandátumát érvényesítették.

A helyi költségvetés kiigazítása és a beruházási programok aktualizálása

A helyi tanács jóváhagyta Marosvásárhely 2026-os költségvetésének kiigazítását. A költségvetés összesen mintegy 876 millió lej bevétellel és körülbelül 899 millió lej kiadással számol. A kiadásokból közel 589 millió lejt a város folyamatos működésére, mintegy 310 millió lejt pedig fejlesztésekre és beruházásokra fordítanak. Ez utóbbi kategóriában az előirányzott bevételek összege megközelítőleg 287 millió lej. Jóváhagyták a közel 79,7 millió lejes keretet a javítási munkálatokra, valamint 216 millió lejt különítettek el olyan beruházásokra, amelyek több éven át valósulhatnak meg. A kulturális, sport- és ifjúsági tevékenységekre a 2026-os költségvetésben több mint 24,2 millió lejt irányoztak elő. Továbbá a helyi tanács jóváhagyta a város költségvetéséből és saját forrásaiból megvalósuló beruházásokat is. Ezekre több mint 85,2 millió lejt fordíthatnak, emellett 1,265 milliárd lej értékben vállaltak kötelezettséget olyan beruházásokra, amelyek több éven át valósulnak meg. Ezek az intézkedések lehetővé teszik a város költségvetésének és beruházási programjainak aktualizálását, figyelembe véve a 2026-os évre és az azt követő évekre vonatkozó szükségleteket, valamint a finanszírozási terveket.

Támogatás hátrányos helyzetű városrészekben élő családoknak

A helyi tanácsosok jóváhagyták, hogy a város tulajdonában lévő erdőből származó tűzifával sürgősségi támogatást nyújtsanak 36 hátrányos helyzetű családnak. A támogatás azoknak a személyeknek és családoknak szól, akik tűzifával fűtik otthonukat, és nincsenek rácsatlakozva a földgázhálózatra.

Városrendezési terv a Gyümölcsfa utcában

A tanács jóváhagyta a Gyümölcsfa utca 32/P szám alatti telekre vonatkozó városrendezési tervet, amely egy új, több lakásból álló lakóépület-együttes építését teszi lehetővé. A dokumentáció meghatározza a terület besorolását és az építkezés szabályait a lakóépületek és a kis bölcsőde megépítéséhez.

A tömbházak energetikai felújítása

A helyi tanács jóváhagyta 31 marosvásárhelyi tömbház energetikai felújításához szükséges tervek és költségek napirendi értékeit. A következő címen levő lakrészeket újítják fel:

- 1848-as út 20 A, B, C, D, E – 152 lakás
- Testvériség utca 19., 21., 23. szám – 58 lakás
- Munka utca 38., 40., 44. szám – 45 lakás
- Vasile Lucaciu utca 13. szám – 15 lakás
- Resicabánya utca 2B szám – 30 lakás
- Liviu Rebreanu utca 33B szám – 18 lakás
- 1918. December 1. út 271., 273., 275. szám – 66 lakás
- 1989. December 22. utca 27. szám – 20 lakás
- Pandúrok útja 33. szám – 15 lakás
- Bazsalikom utca 4 A, B – 40 lakás
- 1848-as út 63. szám – 40 lakás
- Pandúrok útja 75–77. szám – 30 lakás
- 1848-as út 65., 69., 71. szám – 120 lakás
- 1918. December 1. út 192. szám – 31 lakás
- Bábolna utca 2A szám – 44 lakás
- 1848-as út 39., 41., 43., 45. szám – 160 lakás
- Petru Dobra utca 4. szám – 20 lakás
- Ion Buteanu utca 4. szám – 20 lakás
- Ion Buteanu utca 11. szám – 20 lakás
- Jeddi út 65. szám – 60 lakás
- Bazsalikom utca 5 A, B – 40 lakás
- Nicolae Bălcescu utca 31. szám – 20 lakás
- Vajdahunyad utca 7 A, B, C – 60 lakás
- Ady Endre utca 34 A, B, C, D – 80 lakás
- 1848-as út 23B szám – 72 lakás
- Resicabánya utca 5. szám – 44 lakás
- Győzelem tér 18–23. szám – 141 lakás
- 1989. December 22. utca 41. szám – 19 lakás
- Kudzsir utca 4A szám – 120 lakás
- Székely vértanúk útja 11. szám – 24 lakás
- Constantin Romanu-Vivu utca 4. szám – 14 lakás

Szabályzat a helyi rendőrség önkéntes tevékenységéről

A napirenden szerepelt a helyi rendőrség szervezeti és működési szabályzatának jóváhagyása is, amely az intézményen belüli önkéntes tevékenység kereteit határozza meg.

Az elfogadott határozatokról, a költségvetés módosításáról és a beruházási projektekről további információk Marosvásárhely hivatalos honlapján, a www.tirgumures.ro oldalon találhatók.

A Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal bel- és külkapcsolati osztálya

A tapasztalatod többet ér, mint egy elolvasott üzenet

Maros megyei állásbörze – találkozási pont álláskeresőknek és munkaadóknak

Az állásbörze idén ősszel visszatér Marosvásárhelyre, számos szakmai lehetőséget kínálva. A rendezvényre november 3-án 11 és 17 óra között kerül sor a Nemzeti Színházban. Az őszi rendezvényre körülbelül 10 vállalat és intézmény, valamint 1 000 résztvevő várható. A rendezvény az állásbörze 20. évfordulóját ünneplő jubileumi szezon része, és különböző iparágakból érkező munkaadókat, a karrierjük különböző szakaszaiban lévő álláskeresőket fog összehozni, interaktív programokat és nyereményeket is kínál.

A gyártás, az autóipar, a BPO, az IT, a tanácsadás, a humánerőforrás-gazdálkodás, a marketing és a kommunikáció területén működő munkáltatók új munkatársakat keresnek, és számos álláslehetőséggel érkeznek a rendezvényre. A rendezvényen részt vevő vállalatok között szerepel a Hirschmann Automotive, az E.ON Energie România, a Carnival Corporation & PLC, a Romániai Villamosenergia-elosztó Társaság (DEER), a Varroc és az IRUM. A jelentkezők sokféle szakmai lehetőséget fedezhetnek fel, az ügyfélkapcsolati szakemberek, csapatvezetők, tanácsadók, mérnökök, villanyszerelők, közgazdászok és könyvelők számára kínált pozícióktól kezdve a hallgatóknak szóló szakmai gyakorlatokig.

„A tapasztalatod többet ér, mint egy elolvasott üzenet” szlogen alatt az őszi rendezvény kiemeli a jelöltek és a munkaadók közötti közvetlen interakció fontosságát. Az önéletrajzokon és az online jelentkezéseken túl a résztvevőknek lehetőségük nyílik személyesen beszélgetni a vállalatok képviselőivel, többet megtudni a meghirdetett pozíciókról, valamint megismerni az álláshirdetések mögött álló csapatokat és munkakörnyezetet.

„Az állásbörze 20 éves története során megváltozott az, ahogyan az emberek állást keresnek, de a személyes beszélgetés értéke továbbra is ugyanolyan fontos maradt. Szeretnénk emlékeztetni a résztvevőket arra, hogy egy önéletrajz mögött olyan tapasztalatok, készségek és szakmai célok állnak, amelyeket érdemes megbeszélni, nem csupán elolvasni. „Az állásbörzén a jelölteknek és a munkaadóknak lehetőségük nyílik arra, hogy személyesen megismerjék egymást, és az első találkozást konkrét lehetőséggé alakítsák” – nyilatkozta Mihai Cotos, az állásbörze alapítója.

Kvízek, nyeremények és gamer zóna

A munkalehetőségeken túl a résztvevők interaktív programokon és kikapcsolódási lehetőségeken is részt vehetnek. A rendezvény során versenyeken mérhetik össze tudásukat, és azok a résztvevők, akik helyesen válaszolnak a kérdésekre, nyereményeket nyerhetnek a jelen lévő vállalatok jóvoltából. Azok számára pedig, akik szeretnének egy kis szünetet tartani a karrierrel kapcsolatos beszélgetésekből, a gamer zóna PlayStation 5-ös játékokkal várja őket, akár egy kis kikapcsolódásra, akár egy baráti kihívásra.

20 éve segítik az álláskeresőket és a vállalatokat

Két évtized alatt kiépített jelenlétével, valamint Románia és a Moldovai Köztársaság számos városában megrendezett kiállításokkal az állásbörze mérföldkővé vált mindazok számára, akik új szakmai lehetőségeket szeretnének felfedezni, de azoknak a vállalatoknak is, amelyek jövőbeli munkatársakat keresnek. Az évek során az események több ezer résztvevőt és több tucat, különböző területeken működő vállalatot hoztak össze, és a közönség

érdeklődése szezonról szezonra változatlanul magas maradt.

Marosvásárhelyen ez év tavaszán az állásbörze mintegy 1043 résztvevőt fogadott, és 21 vállalatot hozott össze, amelyek 576 álláshelyet kínáltak. Az esemény iránti érdeklődés a digitális térre is kiterjedt, ahol mintegy 6000 online látogatót regisztráltak. (*x*)

Háromból három

Három játszmában, mondhatni simán nyert a CSU Medicina a Ştiinţa Politehnica ellen a női röplabda A1 osztály 2. fordulójában. A győzelem kötelezőnek számított, hiszen a bukaresti újonc egyértelműen a mezőny legszerényebb képességű csapata.

Bálint Zsombor

Az idénykezdő három hivatalos mérkőzésen három győzelmet szerzett a marosvásárhelyi női röplabdacsapat, kettőt a bajnokságban, egyet a kupában. A mérleg azonban csalóka, tekintve az ellenfeleket. A Bukaresti Ştiinţa Politehnica legyőzése például kötelező volt ahhoz, hogy esély legyen a bennmaradásra. Ennek ellenére mindhárom játszmában csupán a 12-13. pont után sikerült elhúzni, a játékot számos gyerekes hiba is kísérte. Akkor azonban, amikor jobban összpontosítottak, máris zsinórban több pontot bezsebelve robogtak a szett lezárása felé.

Kíváncsiak lettünk volna, hogy Gervasio vagy Knežević mennyivel járult hozzá a sikerhez, hiszen néhány látványos támadásnak tanúi voltunk, és ezúttal Otcuparu az oppozit poszton is kivette részét a sikerből. Igen kellemetlen volt azonban megállapítani, hogy a hazai klub által készített statisztika (ami amúgy kötelező!) teljes egészében használhatatlan. Gervasio például 3 ponttal szerepel, ami abszolút képtelenség, a csapat pedig egész meccsen 22 pontot szerzett, és 27 nyitást vett át (!??).

Talán a győzelmi kényszer miatt Dmitrij Pancsenko ezúttal szinte végig az általa gondolt alapfelállást használta, csak egyet cserélt, ami nem jellemző az edzői stílusára. Ez ugyanakkor azt is bizonyítja, hogy igen szűk a keret, és mindössze két légiós-sal (a harmadik ugyanis tartalék) kell kivívni a bennmaradást, ráadásul Knežević nincs is a pályán, amikor a védekező zónába kerül a forgás során.

A bajnokság szerdán folytatódik, amikor a CSU Medicina a nagy formában játszó bajnokjelölt CSO Voluntari otthonába látogat.

Tetszett/nem tetszett

Tetszett:

1. Monique Gervasio hatalmas mentései.
2. Régóta nem volt ennyi néző, a kis lelátók szűknek bizonyultak.
3. Otcuparu sokat javult a Rapid elleni első meccs óta.

Nem tetszett:

1. A színvonal. A harmatgyenge ellenfél játékába beleszürkült a házigazda is.
2. A hazai klub képtelen becsületes statisztikát készíteni, amióta a korábbi statisztikus távozott.
3. Az eredményjelzőt senki nem ellenőrizte a kezdés előtt, így meccs közben kellett javítani.

Jegyzőkönyv

Női röplabda A1 osztály 2. forduló: *Marosvásárhelyi CSU Medicina – Bukaresti Ştiinţa Politehnica 3:0 (25:16, 25:17, 25:17).*

Marosvásárhely, Pongrácz Antal csarnok, 300 néző. Vezette: Octavian Diaconiță, Cristian Ouatu. Ellenőr: Ioan Bîrsan.

CSU Medicina: Babaş – Gervasio, Ocenic, Knežević, Otcuparu, Nedelcu (Bordea). Liberó: Kosinski. Kispad: Süvarioğlu, Parasca, Buran, Alexandru, Vizitiu.

Ştiinţa Politehnica: Ş. Neagu (Moraru) – Cimbru, Tserennadmid, Marin, Ferencik, Manolachi (Luchian, Dumitru, Talpău, A. Neagu). Liberó: Simion (Staicu). Kispad: Sima.

Eredményjelző

Női röplabda A1 osztály, 1. forduló: Konstancai CSM – Balázsfalvi Alba Volei 0:3; *2. forduló:* Balázsfalvi Alba Volei – Bukaresti Dinamo 0:3, Kolozsvári U – CSO Voluntari 2005 0:3, Marosvásárhelyi CSU Medicina – Bukaresti Ştiinţa Politehnica 3:0, Konstancai CSM – Brassói Corona 2:3, Lugosi CSM – Bukaresti Rapid 3:0. A Bukaresti CSM állt.

Román és magyar futballbajnoki mérkőzések a televízióban

Október 30., péntek:

* 20.30 óra: Bukaresti Rapid 1923 – FK Csíkszereda (Szuperliga, 14. forduló)

Október 31., szombat:

* 16.00 óra: Vajdahunyadi Corvinul 1921 – Campionii FC Argeş Piteşti (Szuperliga, 14. forduló)

* 16.45 óra: Kispest-Honvéd FC – Kisvárda Master Good (NB I, 12. forduló)

* 18.45 óra: Zalaegerszegi TE FC – MTK Budapest (NB I, 12. forduló)

* 19.00 óra: Petrolul 52 Ploieşti – Kolozsvári CFR 1907 (Szuperliga, 14. forduló)

* 20.45 óra: ETO FC Győr – Vasas FC Budapest (NB I, 12. forduló)

November 1., vasárnap:

* 14.30 óra: Puskás Akadémia FC – Debreceni VSC (NB I, 12. forduló)

* 15.00 óra: Galaci Suporter Club Oţelul – Sepsiszentgyörgyi Sepsi OSK (Szuperliga, 14. forduló)

* 17.00 óra: Ferencvárosi TC – Paksi FC (NB I, 12. forduló)

* 17.30 óra: CSU Craiova – FC Botosán (Szuperliga, 14. forduló)

* 19.15 óra: Újpest FC – Nyíregyháza Spartacus FC (NB I, 12. forduló)

* 20.30 óra: Bukaresti FC Dinamo 1948 – Aradi UTA (Szuperliga, 14. forduló)

November 2., hétfő:

* 17.30 óra: FC Voluntari – Konstancai FCV Farul (Szuperliga, 14. forduló)

* 20.30 óra: Kolozsvári FCU – Bukaresti FCSB (Szuperliga, 14. forduló)

A román Szuperliga mérkőzéseit a DigiSport és a Prima Sport, a magyar NB I-es találkozókat az M4 Sport vagy az M4 Sport+ televízió közvetíti.

SZOLGÁLTATÁS – ÜZLETI AJÁNLAT

REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok, nyílászárók. TERASZBEÉPÍTÉS üveggel és ponyvával. Tel. 0745-379-638. (69277)

A MELINDA FUNERAR teljes körű professzionális temetkezési szolgáltatást és ügyintézést biztosít NONSTOP: szállítás bel- és külföldön, hamvasztás, ravatalozás, a temetéshez szükséges kellékek biztosítása. Tel. 0747-581-055, 0740-263-907. Marosvásárhely, Oneşti tér 12. szám. (68166)

DR. INCZE SÁNDOR BELGYÓGYÁSZ FŐORVOS betegeket fogad Marosvásárhelyen, a Tudor Vladimirescu utca 21/A szám alatti rendelőben. Előjegyzés a 0265/265-112-es telefonszámon. Küldőpapírral a vizsgálat ingyenes. (29293-I)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

SÍRHELYET vásárolnék a marosvásárhelyi városi temetőben. Rendezett papírokkal rendelkező sírhely érdekel. Tel. 0745-917-086. (29163)

LAKÁS

ELADÓ ház melléképületekkel Teremiújfaluban, 1300 négyzetméter. Tel. 0754-898-254. (29294)

KIADÓ 36 négyzetméteres, másfél szobás, bútorozatlan garzon a Kárpátok sétányon. Tel. 0749-425-152. (29225)

ELADÓ kétszobás tömbházlakás a Transilvania utcában. Tel. 0744-830-742. (29315-I)

ELVESZETT

ELVESZTETTEM Demény Mária Magdolna névre szóló nyugdíjas-buszbérletem. Semmisnek nyilvánítom. (29323)

KÜLÖNFÉLÉK

VÁLLALUNK sírhelygondozást, szobafestést A-tól Z-ig, bármilyen szigetelést, rámolást, takarítást, kőművesmunkát, pincefestést, -takarítást, favágást, készítünk új tetőt, teraszt, balkont, ereszcsatornát. Tel. 0742-344-119, Szabolcs. (29250-I)

IDŐSBETEG-GONDOZÁS az ön otthonában. Whatsapp: 0721-020-026. (29297-I)

ÉPÍTKEZÉSI munkát vállalok, tetőkészítést saját anyagból is, cserépforgatást, sürgős javításokat is, vakolást, meszelést, szigetelést, kerítéshegesztést, bádogosmunkát, terasz szigetelését. 18% kedvezmény nyugdíjasoknak. Tel. 0750-158-359, András. (29186)

MEGBÍZHATÓ személy idősgondozást vállalna lakás későbbi öröklése ellenében. Segítségre és mindennapi támogatásra van szüksége? Személyes megbeszélés tárgyát képezi. Tel. 0752-901-597. (29298-I)

KIÜRESÍTÜNK házat, tömbházlakást, pincét stb. Tel. 0759-091-009. (29185-I)

60 ÉVES nő beteggondozást vállal. Tel. 0770-663-571. (29320)

MEGEMLÉKEZÉS

***„A szeretet soha el nem múlik.”* (1 Kor 13:8)**

Október 31-én fájó szívvel, de Isten akaratában megnyugodva emlékezünk

GAGYI MAGDOLNA-GABRIELLÁRA

szül. Vékony

halálának ötödik évfordulóján. Öt éve emlékeinkben élsz. Jóságod és szerető szíved emlékét örökké megőrizzük, hiányodat semmi sem pótolhatja. Mindig a szívünkben maradsz. Légyen neked könnyű a föld és örök a világosság odafönt.

Szerettei. (29261-I)

Ezernyi emlék, mely nyomot hagyott bennünk,
millió szó, melyet felidézve könnyes lesz a szemünk,
csillagnyi mosoly, melyet szereztél nekünk,
köszönjük, hogy itt voltál velünk.

Az elválás fájó emlékével, kegyelettel emlékezünk november 1-jén drága szeretttünkre, a csittszentiváni születésű

id. SZÉKELY BÉLÁRA

halálának ötödik évfordulóján. Felejthetetlen, szép emlékét mindörökké szívünkben őrizzük. Isten adjon hamvadó porainak csendes pihenést! Bánatos szerettei: felesége, két fia, menye, két unokája. (29296)

Szomorú szívvel emlékezünk drága édesapánkra,

KISS SÁNDORRA

halálának 4. évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Lányai: Manyika, Edit és családjuk. (29322)

OPTICA OPTOFARM

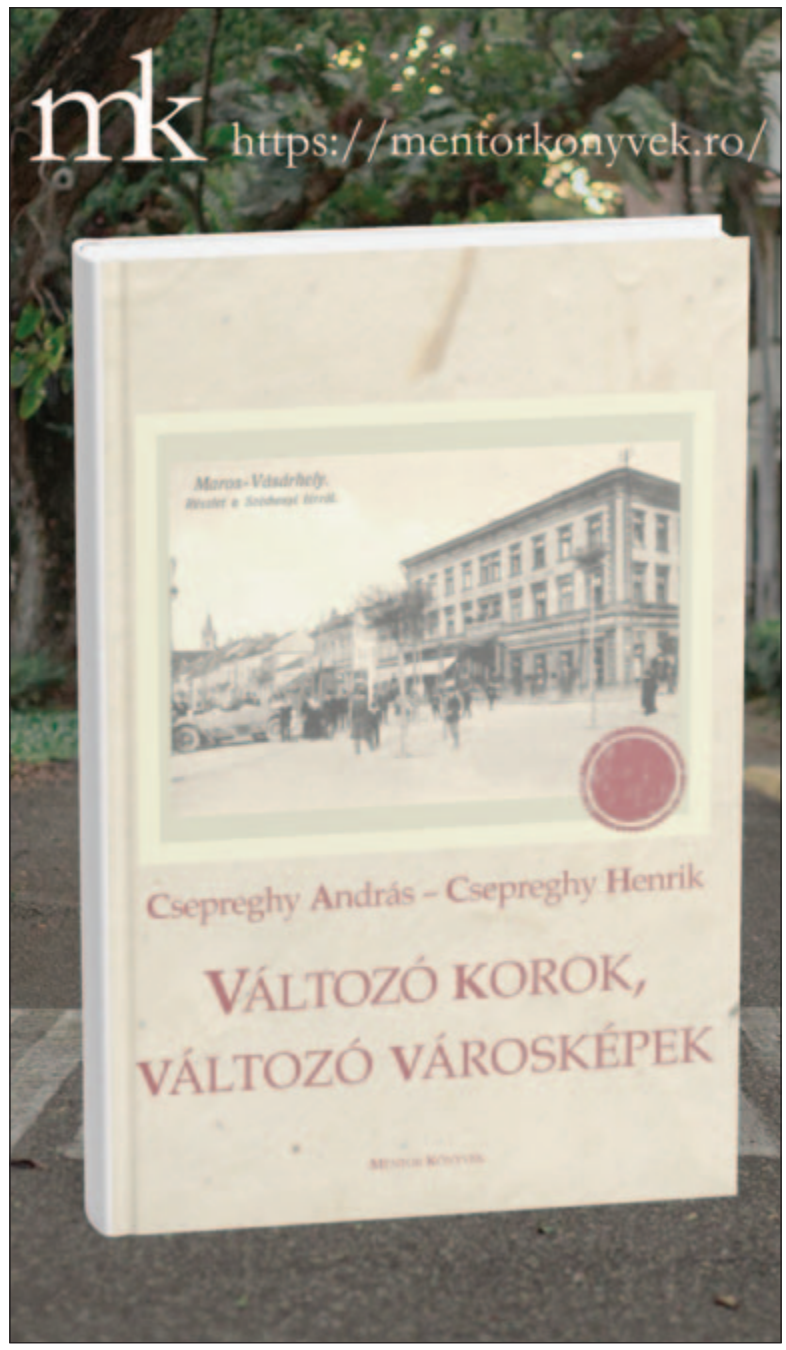
Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

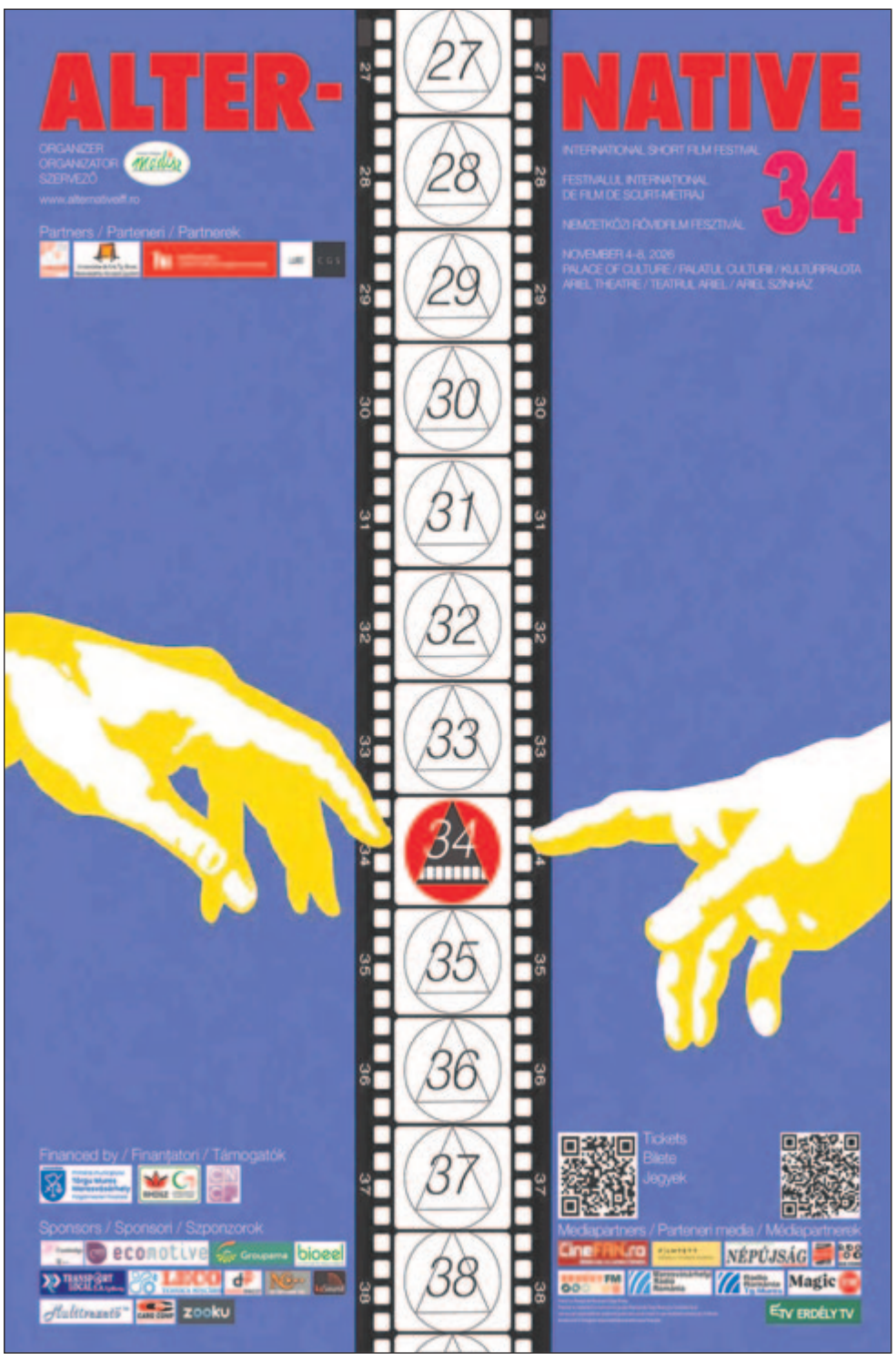
Marosvásárhely:
- Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:
- Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:
- Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Marosvásárhelyi Rádió România
96 FM
106,8 FM
1323 AM
www.marosvasarhelyiradio.ro

Székely Kalendárium

A 2027-es kiadás tartalmából:

Lövéte Ábele
Orbaiszék fürdői
Székely csillagok
A legfinomabb gomba
Székelyföld csodafaluja
Pali bácsi hokikrónikája
A szaladsörtől a viricsig
Drakula Csíkszeredában?
Régi receptek újragondolva
Bolgár kertész a Budvár alatt
A székely ember házi patikája
Tárkony, kurkuma a konyhában
Góbéságok, rejtvények, anekdoták

www.facebook/SzekelyKalendarium

Székelyföld Kincsestára

Keresse a lapárusoknál és az ismertebb könyvesboltokban, vagy rendelje meg online a www.magyarlapok.ro oldalon!

Ára 35 lej